

CİHANNÄME

"Bir cihan mefkûresi"

www.cihannuma.org

SAYI 3

2023

YEMEN

HABEŞİSTAN

MEKSİKA ve GÖÇ

ABD

BİR
CİHANNUMA
YAYINIDIR

CIHANNÄME

"Bir cihan mefkûresi"

SUNUŞ

Her kelam, selam ile başlarsa güzel, her selam ise muhabbetle... Selam ve muhabbetle kıymetli okuyucularımız... Bir cihan mefkuresi diyerek başladığımız Cihanname'nin üçüncü sayısını sizlerle buluşturduk, hamdolsun. Yine fayda sağlayacak ve ilginizi çekecek bir içerik hazırlamaya çalıştık.

Dünya insanın yuvası, insanlığın ise anne rahmi gibidir malumunuz. İnsanlık bir değerler manzumesi olarak yine insana hizmet eden ve yaşamın anlam bulduğu, yaşatmanın anlam kazandığı ortak bir dildir. Ne söylediği anlaşılabilir, ne söylediğini anlayan insanlarla yaşamak gibidir... İnsanlığın yeniden ele alınması gerektiği, yeniden tanımlanması gerektiği bu çağda "durup biraz düşünün" diyen Cihanname, her sayıda yeni bir heyecanla huzurunuzda çıkıyor.

Bu sayıda Amerika Birleşik Devletleri'nin hemen her işgalinde kullandığı "demokrasi getiren" mottosu, varoluş tartışmasını inceliyoruz. "Tanrı'nın İstisnası Amerika" başlıklı dikkat çeciki yazısıyla Emrullah Demirtaş'ı sizlerle buluşturuyoruz. İngiltere ekonomisinden, Kanada ile Hindistan'ın sorunlu ilişkilerinden, Brezilya'da Yüksek Mahkeme'nin yerlilerin toprak haklarını koruma altına almasından, Meksika ve Ukrayna'da yaşanan göç sorunlarından bahsedip Güney Amerika'nın darbelerle olan imtihanını, Hollanda Kamu İstihdam Kurumu olan UWV'nin fişleme skandalını sizlerle paylaşıyoruz.

Geçtiğimiz sayıda hatırlarsanız sizleri Etiyopya'ya götürmüştük. Bu sayımızda Hulusi Gölpınar'ın Habeşistan izlenimlerini kaleme aldığı eserini paylaşıyoruz. Gitmiş gibi olacaksınız. Ve sonra sizleri Veysel Karani'nin toprakları Yemen'e götürüyoruz. Abdullah Sarı'nın hazırladığı bu Yemen dosyasını keyifle inceleyeceğinizi umuyorum. Geçtiğimiz sayıda okuyucularımızla buluşturduğumuz Mustafa Uzun, bu sayımızda yine sizlere konuk oluyor. Tanzanya'da müslüman liderlerin rolünden bahsediyor bu defa. Bu coğrafyada işlerin hiç de kolay olmadığını, bu günlere kolay gelinmediğini göreceksiniz. Ve daha fazlasıyla dünyanın her yerine kısa bakışlarla ulaşmaya çalıştık. Ümit ediyorum ilginizi çekecek içeriklerle bir solukta Cihanname'yi okuyacaksınız.

Dünya insanın yuvası, bizim yuvamız; insanlık ise bizim ahlaki değerlerimizden biri, vazgeçilmezimiz... Her sayıda kendini olgunlaştıran, bir yeryüzü mefkuresi olarak sizlerle buluşan Cihanname'yi takip ettiğiniz için teşekkür eder, selam sağlık ve afiyetler dilerim.

Dr. Muhammed İkbâl BAKIRCI
Cihannüma Dış İlişkiler Komisyonu

İÇİNDEKİLER

5 Brexit Gölgesinde İngiltere Ekonomisi
Yeni Bir Çıkış Arıyor

UWV fişleme skandalı büyüyor!
Yeni detaylar ortaya çıktı **6**

8 Afrika'nın Nüfus Dinamikleri Ve Küresel Güç Dengesi
Üzerindeki Öneminin Tarihsel Bir Analizi

KKTC **13**

14 Tanrı'nın "İstinası" Amerika

Hollandalıların yüzde 72'si
Siyasetçilere Güvenmiyor **17**

18 Güney Afrika'da Osmanlı Kültür Vakfı:
Tarihin İzinde Bir Miras

Habeşistan İzlenimleri **20**

23 Meksika, göçmenleri yük trenleriyle ABD sınırına gitmekten
caydırmak için kontrol noktaları kurma sözü verdi

İÇİNDEKİLER

Ukrayna'nın göç bilançosu:
Anketlere göre Ukraynalılar göç etmek istemiyor **25**

28 Kanada ve Hindistan arasındaki gerilim
diplomatik krize neden oldu

Brezilya'daki yerli halk, Yüksek Mahkeme'nin
toprak haklarını koruma altına almasıyla
sevinç gözyaşları döktü **31**

32 Meksikalı demiryolu operatörü,
çok sayıda göçmenin trene binip yaralanması
nedeniyle trenleri durdurdu

Dünya siyasetinde darbelerin
en çok yaşandığı bölge: Latin Amerika **33**

36 Tanzanya'nın Bağımsızlık Mücadelesi Sürecinde
Müslüman Liderlerin Katkıları

Yemen Tarihi **39**

60 DİPLOMATİK SÖZLÜK
Çifte Vatandaşlık (Dual Citizenship)

Brexit Gölgesinde İngiltere Ekonomisi Yeni Bir Çıkış Arıyor

Safa Sinan Başaran

İngiltere ekonomisi, 2008 krizden bu yana özel sektör faaliyetlerinde Kovid salgını dışında en sert aylık düşüşü gösterirken, sektör rakamları giderek artan bir durgunluk riskiyle karşı karşıya. Pandemi döneminde kırılan tedarikçi zincirinin Brexit ile birleşmesi ile birlikte İngiltere tarihinin en büyük ekonomik krizlerinden birisini yaşamaya hala devam etmekte. Brexit ile birlikte ucuz iş gücünün ülkeyi terk etmesi, çoğu sektörde çalışacak bulunamaması bir türlü çözülemeyen başka bir sorun olarak hükümetin masasında beklemektedir. İngiltere yönetiminin enflasyonu düşürme politikaları kapsamında uzun süredir beri yükselttikleri faiz artisini sabit tutarak yeni bir döneme geçiş sinyallerini vermiştir. Kamu çalışanları ve asgari ücretliler, istenilen zamların yapılmaması nedeniyle uzun süredir greve gitmektedir.

Özellikle ulaşımda ve sağlıkta devam eden grevler günlük hayatı olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Yaklaşık 8 milyon kişi tedavi olabilmek için sıra beklemektedir. Enflasyonu düşürmek için aldıkları önlemler henüz olumlu bir sonuca ulaşmadı. Muhafazakar parti yönetiminin hem parti içinde hem de hükümet politikası noktasında sürdürdüğü tutarsız politikalar Rishi Sunak yönetimi için tehlike çanlarını çaldırmaya başladı. Bir dahaki seçimde yönetimin işçi partisi lehine el değişeceğine kesin gözüyle bakılmaktadır. Yapılan araştırmalar da bu yönde göstermektedir. Siyaset ve ekonomi bu haldeyken göçmen krizi de önemli konulardan biri olmaya devam etmektedir. Brexit sonrası Avrupa Birliği ile yaşanan anlaşmazlıklar sebebiyle Fransanın umursamaz sinir güvenliği yaklaşımı halini almıştır. Her gün yüzlerce insan botlarla İngiltere'ye geçiş yapmaya devam etmektedir. Son bir yılda geçen göçmen sayısı 1 milyon üzerine ulaşmıştır. Gelen göçmenleri kontrol altında tutabilecekleri mekanların yetersizliği nedeniyle denizde gemiden hapisane yapılarak orada tutulmaktadır.

Eylül ayına ilişkin hayal kırıklığı yaratan Satınalma Yönetici endeksleri anketi sonuçları, İngiltere'de resesyonun giderek muhtemel görüldüğü anlamına geliyor. Birleşik Krallık'ın kötüleşen durumunun ciddiyetinin altını çizen Eylül ayındaki gerileme, yalnızca pandemik karantina ayları hariç, küresel mali krizin 2009 başında zirveye ulaşmasından bu yana en sert düşüş oldu.

UWV fişleme skandalı büyüyor! Yeni detaylar ortaya çıktı

UWV'nin ödenek alan vatandaşları takip etmek için kullandığı yasadışı sistemin, kişileri düşünülenden daha uzun süre ve gizli şekilde takip ettiği ortaya çıktı.

UWV'nin 'WW ödeneği alan kişilerin izinsiz yurt dışında kalıp kalmadığını kontrol etmek için kullandığı ve 'risk taraması' olarak adlandırılan yasa dışı sistemin, tahmin edilenden daha uzun süre insanları takip ettiği ortaya çıktı.

Kamu yayıncısı NOS tarafından yapılan araştırmaya göre; UWV, kurumun sitesine giren ziyaretçiler oturum açmasalar bile, siteye yerleştirilen çerezler (cookies) aracılığıyla, kişilerin tüm ziyaretlerini BSN numaraları ile ilişkilendirerek takibe devam ediyor.

Bugüne kadar UWV genellikle takip süresi bir ziyaretle sınırlı olan "çerezleri" kullandığını öne sürüyordu. Ancak kullanılan çerezlerden birinin, neredeyse 6 ayı geçen bir süre izlemeye devam ettiği ortaya çıktı.

NOS'e göre UWV ortaya çıkan bu bilgiyi doğruluyor ve bu sayede aralarında uzun bir süre olsa da tüm site girişlerini takip edebildiğini belirtiyor. Başka bir deyişle bu durum, ziyaretçilerin belirli bir ziyaret sırasında UWV.nl ya da Werk.nl'ye giriş yapmaması durumunda bile onları takip etmeyi mümkün kılıyor.

Bir kez DigiD aracılığıyla bir cihazdan giriş yapan kişinin bilgileri BSN numarası ile ilişkilendirilerek saklanıyor ve daha sonraki tüm site ziyaretleri takibe takılıyor

UWV'nin, verilerin daha önce bildirildiğinden çok daha uzun süre saklanıp saklanmadığına dair sorulara yanıt vermediği belirtilen haberde, kurumun, "Kısa ömürlü çerezler ve uzun ömürlü çerezler vardır. Bu tamamen çerezin amacına bağlıdır." şeklinde genel bir açıklamada bulunduğunu aktarıldı

Sistem tam olarak nasıl çalışıyordu?

Sistem Őu Şekilde çalışıyor: UWV'nin web sitesine DigiD kodunuzla girdiniz. Bu sırada UWV tarafından yerleştirilen takip çerezleri siz farkında olmadan BSN numaranıza baēlanmıŐ oluyor. Diyelim aradan bir ay geçti ve siz genel bir bilgiye ulaşmak için UWV.nl sitesine girdiniz ama DigiD kodunuzla "üye giriŐi" yapmadınız ve oturum açmadınız.

Takip edilmediēinizi dūŐünebilirsiniz, ancak bu durumda takip çerezi hala aktif olarak çalışmaya devam ediyor. İlk ziyaretinizde BSN numaranıza baēlanan çerez, bu giriŐinizde de sizi takip etmeye devam ediyor.

AP açıklama bekliyor

UWV de patlak veren bu skandal üzerine bu yöntemin, gizlilik yasasının ilkelerine aykırı olduēunu belirten Hollanda Veri Koruma Kurumu (AP) kurumu sert bir dille eleŐtirdi. UWV'nin hukuksuz yöntemi hakkında açıklama yapmasını istedi. NOS'e açıklama yapan AP, UWV ile görüşme için plan yapıldıēını kaydetti.

UWV'ye sistem için uyarı verilmiŐ

Temmuz ayının baēında patlak veren fiŐlenme olayında ortaya çıkan bilgiye göre, hükümetin daimi hukuk firması tarafından verilen acil tavsiye sayesinde UWV'ye yasadışı veri toplama sistemi bu yılın baēında gizlice durduruldu.

Hollanda'da belediye danıŐma kurulları göçmen sorunlarını göz ardı ediyor

Araştırmaya göre bu hukuksuz sistem sayesinde UWV Őimdiye kadar 3600 kişi hakkında soruŐtırma baēlattı, 460 dosyada ödenek miktarında düzeltme yapıldı ve bazı kiŐilere para cezası verdi.

UWV'nin uyguladıēı yasa dışı yöntem için özellikle Hollanda Veri Koruma Kurumu'ndan 20 milyon euroya kadar çıkabilen yüklü bir ceza alabileceēi belirtiliyor.

Afrika'nın Nüfus Dinamikleri Ve Küresel Güç Dengesi Üzerindeki Öneminin Tarihsel Bir Analizi

Afrika çalışmaları Merkezi

GİRİŞ

Afrika, tarih boyunca önemli demografik değişimler geçirmiş bir kıtadır. Sömürge öncesi dönemlerden günümüze Afrika nüfusu, kıtanın sosyal, ekonomik ve politik manzarasının şekillenmesinde kritik bir rol oynamıştır. Bu makale Afrika'nın geçmişten günümüze nüfusunu incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bu nüfus değişikliklerinin küresel güç dengesi üzerindeki etkilerini de keşfedeceğiz. Küresel güç politikaları bağlamında Afrika'nın nüfus dinamiklerini anlamının önemini vurgulayarak, Afrika'nın tarihsel önemi ve dünya sahnesindeki gelecekteki potansiyel rolü hakkında fikir vermeyi amaçlamaktayız.

Sömürgeciliğin ve Demografik Değişimlerin Etkileri

Afrika'nın nüfusu tarih boyunca önemli değişikliklere uğradı. Sömürge döneminden önce, Afrika'nın nüfusu, diğer kıtalardakilerle büyük ölçüde uyumlu olan büyüme oranlarıyla nispeten istikrarlıydı. Tarihsel olarak, Afrika'nın nüfusu büyük ölçüde yerel kabilelerin, etnik grupların ve kültürel grupların varlığına dayanmaktaydı. İlk dönemlerde, tarım ve hayvancılık faaliyetleri nedeniyle nüfus büyümesi sınırlı kalmıştır. Ancak, zamanla teknolojik ilerlemeler ve ticaret yollarının keşfiyle birlikte nüfus artışı hızlanmıştır. Bununla birlikte, 19. yüzyılın sonlarında Afrika'da sömürgeciliğin başlaması, transatlantik köle ticareti ve Afrika kaynaklarının sömürülmesi dahil olmak üzere önemli nüfus kesintilerine yol açtı. Bu kesintilerin, Afrika'nın demografik profili ve dünya sahnesinde gelecekteki potansiyel rolü üzerinde önemli bir etkisi oldu.

Afrika'nın demografik yapısı, Avrupalı kolonicilerin kıtayı keşfetmesiyle büyük ölçüde değişmiştir. Köle ticareti, salgın hastalıklar ve yerli halkların maruz kaldığı zorlu yaşam koşulları, Afrika'nın nüfusunu etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. 19. yüzyılda, Avrupalı sömürgecilerin hüküm sürdüğü dönemde, kıtada nüfus azalmış ve yerli halklar kültürel, sosyal ve demografik açıdan büyük zorluklar yaşamıştır.

19. yüzyılın sonlarından itibaren Avrupalı sömürgecilerin kıtaya olan ilgisi, nüfus üzerinde önemli etkiler yaratmıştır. 1800'lerin başında, Afrika'nın nüfusu tahmini olarak 100 ila 150 milyon arasında değişmekteydi. Ancak, sömürgeciliğin başlamasıyla birlikte, kıtadaki nüfus büyük bir kesintiye uğramıştır. Sömürge dönemi boyunca, Afrika'nın nüfusu hızla düşmüş ve bunun başlıca nedenleri arasında transatlantik köle ticareti ve salgın hastalıklar yer almaktadır. 1500'lerden 1900'lere kadar süren köle ticareti, Afrika'nın nüfusunu ciddi şekilde azaltmıştır. Tahminlere göre, köle ticareti sırasında Afrika'dan yaklaşık 12-100 milyon kişi zorla götürülmüş ve köle olarak satılmıştır.

Buna ek olarak, Avrupalı sömürgecilerin Afrika'yı keşfetmeleri ve sömürgeleştirmeleri, yerli halkların maruz kaldığı zorlu yaşam koşullarıyla birlikte nüfusun daha da azalmasına neden olmuştur. Sömürge döneminde, yerli halklar topraklarından sürülmüş, kaynaklarını kaybetmiş ve kültürel baskılara maruz kalmıştır. Bu da nüfusun azalmasına ve demografik yapının bozulmasına yol açmıştır. Bir örnekle ifade etmek gerekirse, 1900 yılında Afrika'nın toplam nüfusu yaklaşık 133 milyon olarak tahmin edilmektedir. Ancak, 20. yüzyılın ortalarına kadar bu rakam önemli ölçüde azalmıştır. 1950'lerde Afrika nüfusu 200 milyonun altına düşmüş ve 1970'lerde 350 milyonun üzerine çıkmıştır. Bu, köle ticareti, hastalıklar ve sömürgeleştirme sürecinin nüfus üzerindeki etkilerini yansıtan bir göstergedir.

Sömürge dönemi boyunca demografik değişimler sadece nüfusun azalmasıyla sınırlı kalmamıştır. Aynı zamanda, demografik yapının da bozulduğu gözlemlenmiştir. Avrupalı kolonicilerin gelmesiyle birlikte, etnik grupların yerinden edilmesi, toplulukların dağılması ve yeni toplumsal düzenlerin oluşması gibi süreçler yaşanmıştır.

Ayrıca, demografik değişimlerin sadece nüfus düşüşüyle sınırlı olmadığına dair bir diğer örnek, 20. yüzyılın sonlarına doğru yaşanan hızlı nüfus artışıdır. 1950'lerden itibaren gelişen tıp ve sağlık hizmetleri, beslenme ve sanitasyon koşullarındaki iyileşmeler, Afrika'nın nüfusunun hızla artmasına yol açmıştır. 1950 yılında Afrika'nın nüfusu yaklaşık 230 milyon iken, 2000'li yıllara gelindiğinde bu rakam 800 milyonun üzerine çıkmıştır.

Afrika'nın Geleceği ve Hızlı Nüfus Artışının Etkileri

Afrika, günümüzde hızla büyüyen bir nüfusa sahip olan kıtadır. 2021 yılı itibarıyla Afrika'nın nüfusu yaklaşık olarak 1,3 milyar olarak tahmin edilmektedir. Bu, dünya nüfusunun yaklaşık %16'sına denk gelmektedir. Afrika, tüm kıtalar arasında nüfus artış hızı en yüksek olanıdır. Yıllık nüfus artış oranı yaklaşık %2,5 civarındadır. Bu da her yıl Afrika'nın nüfusunun yaklaşık olarak 30 milyon kişi arttığı anlamına gelmektedir. Bu hızlı nüfus artışı, gelecekte Afrika'nın nüfusunun daha da büyümesine yol açacağı tahmin edilmektedir. Birleşmiş Milletler Nüfus Tahminleri Raporu'na göre, 2100 yılına gelindiğinde Afrika'nın nüfusu yaklaşık olarak 4 milyar kişiye ulaşması beklenmektedir. Bu, bugünkü nüfusa göre üç katından fazla bir artış anlamına gelmektedir.

Afrika'nın nüfusunun büyük bir kısmı gençlerden oluşmaktadır ve bu eğilimin gelecekte de devam etmesi beklenmektedir. Genç nüfus, kıtadaki ekonomik, sosyal ve politik gelişmeler üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Afrika kıtasında kentleşme de hızla artmaktadır. Gelecek 100 yıl boyunca bu trendin devam etmesi beklenmektedir. Kentlerde yaşayan nüfusun artması, altyapı ihtiyaçlarının artması, istihdam fırsatlarının yaratılması ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi gibi konular önemli hale gelecektir. Afrika kıtası, kaynakları, genç işgücü potansiyeli ve hızla büyüyen tüketici pazarı gibi faktörlerle ekonomik olarak büyük bir potansiyele sahiptir. Gelecek 100 yıl boyunca ekonomik büyüme ve kıtadaki gelir düzeylerinin artması beklenmektedir. Sağlık hizmetlerine erişim, eğitim imkanları ve genel refah düzeyinin artırılması, gelecek 100 yılda önemli bir öncelik olacaktır. İyi bir sağlık altyapısı, hastalıkların yayılmasının önlenmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için kritik öneme sahiptir. Afrika'nın demografik değişikliklerinde göç hareketleri önemli bir faktördür. İklim değişikliği, çatışmalar, ekonomik fırsatlar ve diğer sosyal, politik ve ekonomik faktörler göç hareketlerini etkilemektedir. Gelecek 100 yılda, bu faktörlerin etkisiyle iç ve dış göçlerin devam etmesi beklenmektedir.

Afrika kıtası, gelir eşitsizliği ve yoksullukla mücadele etmektedir. Gelecek 100 yılda ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma çabalarıyla bu sorunlara çözüm bulunması hedeflenmektedir. İyi yönetim, kaynakların etkili kullanımı, iş fırsatlarının artırılması ve eğitim olanaklarına erişimin sağlanması gibi konular bu süreçte önemli rol oynayacaktır. Afrika kıtası, iklim değişikliğinin etkilerini yoğun bir şekilde hisseden bölgelerden biridir. İklim değişikliği, tarım, su kaynakları, doğal yaşam ve insanların yaşam koşulları üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Gelecek 100 yılda iklim değişikliğiyle mücadele etmek, sürdürülebilir tarım uygulamaları geliştirmek ve temiz enerji kaynaklarına yatırım yapmak önemli hale gelecektir.

Afrika kıtasında sağlık hizmetlerine erişim, sağlık altyapısı ve hastalıkların kontrolü gibi konular gelecek 100 yılda da önemli olacaktır. İnsan gelişimi için temel eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim, beşeri sermayenin güçlendirilmesi ve toplum sağlığının korunması hedeflenmektedir. Afrika kıtası, teknoloji ve inovasyon alanında büyük bir potansiyele sahiptir. İleri teknolojilerin kullanımı, dijital dönüşüm ve yenilikçi çözümler, kıtadaki demografik değişiklikleri ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için önemli bir rol oynayacaktır.

Afrika kıtası tarih boyunca demografik değişimler yaşamış ve gelecek 100 yıl boyunca da benzer değişimlerin devam etmesi beklenmektedir. Nüfus artışı, genç nüfus, kentleşme, ekonomik faktörler, sağlık ve eğitim, göç hareketleri, eşitsizlik ve yoksulluk, iklim değişikliği, sağlık ve insan gelişimi, teknoloji ve inovasyon gibi konular, kıtanın demografik geleceğini etkileyecek önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bu tahminler, mevcut eğilimler ve projeksiyonlar temel alınarak yapılmış genel değerlendirmelerdir. Ancak, demografik değişiklikler birçok faktöre bağlı olduğundan, gerçekleşme süreçlerinde değişiklikler olabilir.

Nüfus projeksiyonlarına göre, Afrika'nın nüfusundaki bu hızlı artışın birçok etkisi olabilir. Bu etkiler arasında sağlık hizmetleri, eğitim, istihdam ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi konular önemli bir yer tutmaktadır. Bu büyük nüfus artışı, Afrika ülkelerinin kaynakları, altyapısı ve sosyal hizmetleri ile başa çıkmak için büyük bir zorluk oluşturabilir.

Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınma politikaları, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, eğitim olanaklarının artırılması ve iş fırsatlarının yaratılması gibi alanlarda önemli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Bu projeksiyonlar, Afrika'nın demografik değişimlerinin önümüzdeki yıllarda da devam edeceğini ve kıtanın nüfusunun daha da artacağını göstermektedir. Bu durum, Afrika ülkeleri ve uluslararası toplum için önemli bir dikkat gerektiren konu olup, gelecekteki politika ve planlamaların bu büyüme ve değişime uyum sağlayabilecek şekilde tasarlanması önem arz etmektedir.

Afrika'nın Hızlı Demografik Dönüşümü Siyaset ve Ekonomiye Nasıl Şekillendirebilir?

Afrika'nın hızlı demografik dönüşümü, küresel siyaseti ve ekonomiye yeniden şekillendirme potansiyeline sahiptir. Önümüzdeki yıllarda Afrika'daki demografik değişiklikleri, Batı hegemonyasına önemli bir meydan okumayı temsil edebilir. İşte bu konuda bazı noktalar:

Ekonomik Güç Kayması: Hızlı nüfus artışıyla birlikte Afrika, potansiyel bir büyüme pazarı haline gelmektedir. Büyük ve genç bir işgücü kaynağı, tüketici talebinde artış ve yenilikçi girişimcilik fırsatları sunabilir. Bu da küresel ekonomik dengeleri etkileyebilir ve Afrika'yı daha fazla ekonomik güç merkezi haline getirebilir.

Yatırım ve Ticaret Potansiyeli: Hızlı nüfus artışıyla birlikte Afrika, yabancı yatırımlar ve ticaret için cazip bir pazar haline gelmektedir. Yüksek nüfuslu ve büyüyen bir tüketici tabanı, şirketlerin ve ülkelerin Afrika'ya yönelik yatırımlarını ve ticaretlerini artırma eğilimini teşvik eder. Bu da küresel ticaret akışlarını ve ekonomik ilişkileri etkileyebilir.

İnovasyon ve Teknoloji Transferi: Genç bir nüfus, yenilik ve teknoloji transferi için bir potansiyele işaret eder. Afrika'nın demografik yapısı, yeni teknolojilere adapte olma kabiliyetine sahip genç bir işgücüne sahip olması açısından fırsatlar sunar. Bu da inovasyonu teşvik edebilir ve küresel teknoloji akışını etkileyebilir.

İstikrar ve Güvenlik: Hızlı nüfus artışı, sosyal, ekonomik ve politik istikrarın sağlanmasında önemli bir faktördür. İyi yönetilen bir demografik dönüşüm, sosyal huzurun ve istikrarın artmasına yardımcı olabilir. Bunun yanı sıra, genç nüfusun istihdam ve eğitim fırsatlarına erişimi, güvenlik ve istikrarın korunmasında kritik bir etkidir. Bu da küresel güvenlik ve istikrarı etkileyebilir.

Sonuç olarak, Afrika'nın hızlı demografik dönüşümü, küresel siyaseti ve ekonomiyi etkileme potansiyeline sahiptir. Bu değişim, Afrika'nın ekonomik gücünü artırabilir, yatırım ve ticaret fırsatları sunabilir, inovasyon ve teknoloji transferini teşvik edebilir ve istikrar ile güvenliği etkileyebilir.

Sonuç olarak

Afrika'nın nüfus dinamikleri, tarih boyunca kıtanın sosyal, ekonomik ve politik manzarasının şekillenmesinde kritik bir rol oynamıştır. Sömürgeciliğin başlangıcından günümüze Afrika nüfusu, küresel güç dengesi üzerinde geniş kapsamlı etkileri olan önemli değişikliklere uğradı. Afrika'nın nüfus dinamiklerini küresel güç politikaları bağlamında anlayarak, Afrika'nın tarihsel önemi ve dünya sahnesinde gelecekteki potansiyel rolü hakkında fikir edinebiliriz. Dünya gelişmeye devam ederken, Afrika'nın nüfusu, bu dinamik ve karmaşık kıtanın sürekli araştırma ve analizine olan ihtiyacı vurgulayarak, küresel politika ve ekonomiyi şekillendirmede kritik bir faktör olmaya devam edecek.

Kaynaklar:

Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü:

www.un.org/en/development/desa/population/index.asp

Afrika Kalkınma Bankası: www.afdb.org

Dünya Bankası: www.worldbank.org

Afrika Birliği: www.au.int

KKTC

KKTC Cumhurbaşkanlığından yapılan yazılı açıklamaya göre Tatar, Birleşmiş Milletler (BM) 78. Genel Kurulu dolayısıyla bulunduğu New York'ta KKTC vatandaşları ile bir araya geldi.

Tatar, burada yaptığı konuşmada, yurt dışında yaşayan Kıbrıs Türklerinin birlik ve beraberlik içinde olduklarını ve öz vatanlarından asla kopmadıklarını belirtti.

Gelecek kuşakların KKTC ile bağlarını sürdürmesinin önemine dikkati çeken Tatar, Türkiye Cumhuriyeti'nin desteğinin önemli olduğunu vurguladı.

Tatar, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, Kıbrıs Türklerine yapılan haksızlıkların son bulması, zulüm niteliğindeki ambargo ve izolasyonların kaldırılması ve KKTC'nin bağımsızlığının kabul görmesi ve tanınması gerektiğini söylediğini aktararak, **"Verilen bu destek, tüm dünyada haklı davamızın duyurulması ve kabul görmesi bakımından önemlidir."** dedi.

Farklı ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi için yürütülen çalışmaların önemine de işaret eden Tatar, **"KKTC, artık bir gerçektir, Kıbrıs Türkünün geleceği için bağımsız bir şekilde yaşayabileceği bir vatan toprağıdır, hepimizin öz vatanıdır."** diye konuştu.

Tatar, New York'taki temaslarına da değinerek, Kıbrıs Türk halkının haklı mücadelesinin dünyada yer bulabilmesi için Kıbrıs'ta yapılan ayırmadan mutlak suretle vazgeçilmesi gerektiğini dile getirdi.

"Özgür irademizle kurduğumuz devletimizin tanınması gerekiyor." diyen Tatar, bu şekilde oluşacak bir işbirliği sonucunda tüm bölgenin istikrardan yarar sağlayabileceğini söyledi.

"İleride bir antlaşma olacaksa, o antlaşmanın bir tarafı da KKTC olacaktır" Tatar, BM Genel Sekreteri Antonio Guterres ile New York'ta gerçekleştirdiği görüşmeye değindi.

Görüşmede, Kıbrıs Türk tarafının pozisyonunu anlattığını kaydeden Tatar, hiçbir zaman dayatma bir çözümü kabul etmeyeceklerini söylediğini aktardı. Tatar, ancak özgür irade ile yapılacak bir görüşme sonrasında bir antlaşma olabileceğini vurgulayarak, **"İleride bir antlaşma olacaksa, o antlaşmanın bir tarafı da KKTC olacaktır."** ifadesini kullandı.

Tanrı'nın "İstinası" Amerika

Emrullah Demirtaş

Bir ülke düşünün "demokrasinin" en büyük savaşçısı. Dünyanın her yerine sözde demokrasi taşımak, bütün insanlığı birbirine karşı eşitlemek istiyor. Hatta bunu "Tanrı'nın" kendilerine verdiği bir görev olarak bilip kendilerini "istisna" bir ülke olarak kabul ediyorlar. Evet Amerika'dan bahsediyoruz. Amerika Birleşik Devletleri'nin oluşum sürecinde tek bir din, mezhep, millet veya etnik köken olmadığı için birleştirici bir ülkü bulmaları zor ve sancılı bir süreç olmuştur; ta ki Alexis de Tocqueville "istisnacılık" kavramını ortaya atana kadar. Bu kavram Amerikan kurucularının aradığı kan olmuş ve millet kavramını bu söylem üzerine oturtmuşlardı. İstisnacılık kavramının içinde, Amerikan halkının "Tanrı" tarafından seçilen bir halk ve devletin de "Tanrı" tarafından oluşturulmuş bir devlet olduğu inancı ön plana çıkıyor. Bu inanış, kuruluş aşamasında ABD'ye Amerika kıtasına yayılma hakkı ve 1. Dünya Savaşı sonrasında Başkan Wilson'un da ısrarı ile bütün dünyaya demokrasi getirmeyi kendi hakkı olmaktan öte kendi "Tanrı"larının kendilerine verdiği bir görev olarak lanse ediyordu. Bütün sözde demokratik müdahalelerini bu ülküye dayandırıyorlar, dünyanın her köşesine el uzatırken "Tanrı'nın" görevini ifa ediyorlardı. Amerika, Tanrı'nın bu görevini gerçekleştirmek için dünyanın her köşesinde tiranlığa, diktatörlüğe, krallıklara karşı mücadele ediyor, ülkelerin halklarını "özgür"leştiriyorlar. Bu özgürleştirme hareketlerini çeşitli yollarla gerçekleştiriyor, birisi olmazsa diğerine, o da olmazsa bir başkasına baş vuruyorlardı; ta ki demokrasiyi askerleri ve savaş uçaklarıyla getirmekten başka çaresi kalmayınca kadar. Bu yollardan birisi hibe ve kredi programları elbette.

1947 yılında ABD Başkanı Harry Truman ve ekibi Avrupa'da yükselen Sovyet tehdidine karşı "Truman Doktrini" isimli bir yardım programı hazırlayarak Avrupa ve çevresindeki ülkelere para yardımıyla demokrasilerini güçlendirmeyi amaçlamıştı. Elbette bu yardım paraları belirli alanlarda kullanmakla sınırlandırılmış, bu alanların dışına çıkıldığında yardımın kesileceği hatta ödeneğin geri alınacağı bildirilmişti. Buna benzer bir yardım programı yakın zamanda yeniden gündeme geldi. 20 Eylül tarihinde ABD Dış İşleri Bakanı Antony Blinken, Afrika ülkelerine yapılacak 225 milyon dolarlık kredilendirme programını açıklayarak Afrika'ya "demokrasiyi" yerleştirmekte kararlı olduklarını yeniden göstermişlerdir. Bu yardım kampanyasının, yakın zamanda Burkina Faso'da yaşanan darbenin ve Fransa'nın Afrika'daki etkinliğinin azal(tıl)dığı bir dönemde planlanması her ne kadar manidar olsa da hegemonun el değiştiği bir dönemde Afrika'da Rus ve Çin etkisini azaltmak noktasında mantıklı bir adım olarak değerlendirilebilir. Bu yardım kampanyası Amerika'nın Afrika'daki ilk girişimi olmadığı gibi sonucusu da olmayacağı kesin. Önümüzdeki aylarda ABD'nin Afrika konusunda daha somut adımlar atarak etki alanını daha da genişletmek isteyeceğini göreceğimiz de yine bir gerçek olarak karşımızda duruyor. "Demokrasi" adına Tanrı tarafından görevlendirilen ülke, Tanrı'nın görevi tamamlanıncaya kadar devam edecektir elbette!

Hollandalıların yüzde 72'si Siyasetçilere Güvenmiyor

Hollanda'da yapılan yeni bir araştırma, halkın yüzde 72'sinin ülkedeki siyasetçilere güvenmediğini ortaya koydu.

Kamu yayın kuruluşu NOS tarafından Ipsos kurumuna yaptırılan araştırmada, Hollandalıların yüzde 72'si, siyasetçilerin sorunları çözmek yerine kendileriyle ilgilendiklerini düşündüklerini belirtti.

Araştırmaya katılanların yüzde 47'si, güven eksikliğinin hükümetin göç, iltica, sağlık hizmetleri ve konut piyasası alanlarındaki politikalarından ve siyasetçilerin ülkedeki sorunları çözmemesinden kaynaklandığını ifade etti.

Hollanda'da Yasal Esrar Üretimi Aralıkta Başlıyor

Hollandalılar, siyasetteki sorunlara karşı çözüm olarak seçim barajı uygulanarak Temsilciler Meclisi'ndeki siyasi parti sayısının azaltılmasını savunuyor. Diğer taraftan, araştırmaya katılanların yüzde 64'ü, ülkedeki refahın daha adil dağıtılmasını arzuluyor. Bu kesim, şirketlerin ve yüksek maaş alanların daha fazla vergiye tabi tutulması ve mal varlığı vergilerinin artırılmasını destekliyor.

Ayrıca, yüzde 72'lik kesim, ülkesinin kötü bir yöne gittiğini düşünürken, yüzde 30'u da kendi ekonomik durumlarının 2024'te kötüleşeceğinden endişe ediyor.

Bu arada, Hollanda'da 8 Temmuz'da koalisyon hükümeti, göçmen politikalarına ilişkin müzakerelerde anlaşmaya varamaması nedeniyle istifa etti. Ülkede 22 Kasım'da genel seçim yapılacak

Güney Afrika'da Osmanlı Kültür Vakfı: Tarihin İzinde Bir Miras

Halim Gençoğlu

halim.gencoglu@wits.co.za

Osmanlı İmparatorluğu, yaklaşık altı yüz yıl boyunca dünya tarihine damgasını vuran büyük bir medeniyetin merkezi olmuştur. Bu uzun ve zengin tarih, günümüzde Güney Afrika'da Osmanlı Kültür Vakfı tarafından yaşatılan ve gelecek nesillere aktarılan bir miras olarak korunmaktadır.

Osmanlı Kültür Vakfı, 2023

Güney Afrika Osmanlı Kültür Vakfı (Ottoman Heritage Trust SA), 2023 yılında kurulan bir sivil toplum kuruluşudur. Güney Afrika'da Efendi, Paşa ve Bey soy ismi taşıyan Osmanlı kökenli ailelerin kurduğu ve Dr. Hişam Nimetullah Efendi'nin başkanlığı yaptığı vakfın 350 üyesi bulunmaktadır. Asli üyelerden Muhammed Nathri Efendi ve Farid Manan Güney Afrika'da yaşayan diğer Osmanlı kökenli aileleri temsil etmektedirler.

Vakıf Başkanı Dr. Hişam Nimetullah Efendi'nin üyelerle Cape Town Türk Başkonsolosluğunu Ziyareti, Temmuz 2023

Amacı, Osmanlı İmparatorluğu'nun Afrika'daki tarihini, kültürünü ve sanatını araştırmak, korumak, ve bu mirası daha geniş bir kitleye tanıtmaktır. Vakfın merkezi Cape Town'da bulunsa da, Afrika genelindeki Osmanlı mirasının yayılmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Güney Afrika Osmanlı Kültür Vakfı'nın Faaliyetleri

Vakfın faaliyetleri oldukça geniş bir yelpazede yer almaktadır. Bunlar arasında: Vakıf, Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı dönemleri, kültürleri ve sanat dalları hakkında araştırma projelerini desteklemekte ve bu alanlarda eğitimler düzenlemektedir. Vakıf ayrıca sergiler, konferanslar, seminerler ve konserler gibi çeşitli kültürel etkinlikler düzenlemektedir. Bu etkinlikler, Osmanlı döneminin farklı yönlerini ve sanatsal ifadelerini sergileyerek katılımcılara zengin bir deneyim sunar.

Öte yandan Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili önemli kitaplar ve yayınlar üretmekte ve bu kaynakları kamuoyuyla paylaşmaktadır. Vakıf Osmanlı dönemine ait tarihi yapıları ve eserleri koruma çabalarına da katkıda bulunmaktadır. Sosyal medya hesaplarından Güney Afrika ve Osmanlı İmparatorluğu ile ilişkileri hakkında önemli bilgiler paylaşmaktadırlar.

Vakfın Gençlik Ligi temsilcileri Zehra Efendi ve Na-Theerah Efendi'nin Cape Town Türk Başkonsolosu Sinan Yeşildağ'ı resmi Ziyareti, Eylül 2023

Güney Afrika'daki Osmanlı Kültür Vakfı, Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihini ve mirasını gelecek nesillere aktarmayı hedeflemektedir. Bu çaba, geçmişin değerlerini anlamak ve gelecekteki kuşaklara taşımak için önemli bir adımdır. Vakfın çalışmaları, Osmanlı döneminin zenginliğini ve çeşitliliğini kutlamak için bir köprü oluşturur. Zira bilindiği üzere Afrika, Osmanlı İmparatorluğu'nun uzak coğrafyalardaki etkisini ve tarihini yansıtan birçok önemli iz barındırmaktadır. Vakıf, bu tarihi bağları canlı tutmak ve güçlendirmek için Afrika'da çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Mesela Afrika'da Osmanlı dönemiyle ilgili kültürel etkinlikler düzenlemekte ve bu etkinlikler aracılığıyla tarih, müzik, sanat ve edebiyat gibi farklı alanlarda kültürel paylaşımları teşvik etmektedir. Vakıf ayrıca Cape Town Üniversitesi gibi Afrika'daki eğitim kurumlarıyla işbirliği yaparak Osmanlı tarihini ve kültürünü daha iyi anlamak için eğitim projeleri geliştirmekte ve desteklemektedir. Yine, Afrika'daki Osmanlı mirasını belgelemek ve korumak amacıyla araştırma projelerini finanse etmektedir. Afrika'da bulunan tarihi Osmanlı yapıları, mezarları ve camilerini koruma ve restorasyon projelerine destek vermektedir.

Sonuç

Osmanlı Kültür Vakfı'nın Güney Afrika'daki faaliyetleri, geçmişten gelen zengin mirası gelecek nesillere aktarma amacını yansıtmaktadır. Bu çaba, Afrika'nın Osmanlı tarihine ve kültürüne katkı sağlarken aynı zamanda farklı kültürler arasında köprüler kurmayı hedefler. Afrika'da yapılan bu çalışmalar, Osmanlı İmparatorluğu'nun etkisinin sadece geçmişte değil, aynı zamanda günümüzde de yaşandığını göstermektedir. Osmanlı Kültür Vakfı'nın Afrika'daki faaliyetleri, kültürel çeşitliliği ve tarihsel bağları önemseyen bir yaklaşımın bir yansımasıdır. Afrika'da Osmanlı İmparatorluğu'nun izleri, bu vakfın çalışmaları sayesinde canlandırılıyor ve gelecek kuşaklara aktarılıyor. Bu faaliyetler, tarih ve kültür meraklıları için birer fırsat sunarken aynı zamanda kültürel bir mirası koruma yolunda önemli bir adımdır.

Sonuç itibarıyla, Güney Afrika'daki Osmanlı Kültür Vakfı, geçmişin izini sürerken geleceğe yönelik bir mirası koruma ve paylaşma amacı taşıyan önemli bir kuruluştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun kültürel zenginliği ve tarihi önemi, bu vakfın çalışmalarının temelini oluşturur. Gelecek nesillere bu değerleri aktarmak için Osmanlı Kültür Vakfı gibi kuruluşlara olan ihtiyaç her geçen gün daha da artmaktadır.

Habeşistan İzlenimleri

Hulusi GÖLPINAR

Bir yardım organizasyonu vesilesiyle, ümmetin yetimlerini ve gariplerini sevindirmek için bugün Etiyopya diye bilinen fakat tarihteki ismiyle Habeşistan'a gideceğimizi duyunca farklı bir sevinç kapladı içimizi. Zira burası Medine'den bile önce Müslümanların sığındığı ilk hicret yurdu idi. Risaletin beşinci yılında on iki erkek ve dört ya da beş kadından oluşan ilk kabile, altıncı yılında ise seksen üç erkek on sekiz kadından müteşekkil toplam yüz bir kişiden oluşan ikinci grup Habeşistan'a hicret etmişti.

Kısaca hatırlarsak müşrik mezalimindeki Ashâb-ı Kirâm, nereye hicret edebileceklerini sorduklarında Resûl-i Ekrem Efendimiz:

“-Habeşistan'a! Çünkü orada, halkına zulmetmeyen bir hükümdar vardır. Hem orası bir doğruluk ülkesidir. Allâh Teâlâ, içinde bulunduğunuz sıkıntılardan bir kurtuluş yolu lutfedinceye kadar orada kalın!” buyurmuştu. (İbn-i Hişâm, I, 343; İbn-i Sa'd, I, 203-204)

İlk kafilenin içlerinde Hazret-i Osman, zevcesi Hazret-i Rukiyye, Zübeyr bin Avvâm, Mus'ab bin Umeyr, Abdurrahmân bin Avf, Ebû Seleme, Ümmü Seleme, Osman bin Maz'ûn, İbn-i Mesut (r.a.) gibi ashâbın ileri gelenleri de mevcuttu.

“Ey kral! Biz cahil bir millettik, putlara tapardık. Leş yer, her kötülüğü işlerdik. Akrabamızla münasebetlerimizi keser, komşularımıza kötülük yapardık. Kuvvetli olanlarımız zayıf olanlarımızı ezerdi.

Yüce Allah bize kendimizden, soyunu, doğruluğunu, eminliğini, iffet ve nezahetini bildiğimiz bir peygamber gönderdi. O bizi, Allah'a ve Allah'ın birliğine inanmaya, O'na ibadet etmeye, atalarımızdan bu yana taptığımız putları bırakmaya davet etti.

Doğru sözlü olmayı, emanetleri yerine getirmeyi, komşularla güzel geçinmeyi, günahlardan ve kan dökmekten sakınmayı emretti. Her türlü ahlaksızlıktan, yalan söylemekten, yetimlerin malını yemekten, namuslu kadınlara iftira etmekten bizi men etti...” (Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, I/202-3.)

Habeşistan kralı Necaşi Ashame'nin sarayında hicret eden Müslümanların sözcüsü Ca'fer b. Ebû Tâlib'in (r.a.) genel ahvali böyle ifade ederek müşriklerin ise onları zorla gerisin geriye eski batıl yaşantılarına döndürmek istediklerini izah etmişti. Adaleti ile muhacirlere sahip çıkan Necaşi'nin daha sonra kendi de Müslüman olacak hatta cenaze namazını giyaben Allah Resulü kıldıracaktı.

Tarihi Hz Nuh'un torunlarına kadar dayanan Habeşistan yolculuğumuzda ilk durağımız isminin "yeni çiçek" manasına geldiğini öğrendiğimiz ülkenin başkenti Addis Ababa oldu. İlk gözlemimiz nerdeyse yüze yakın dilin konuşulduğu bir ülkede nüfusun % 55-60'ını Müslümanlar oluşturmasına rağmen maalesef ülkede bir azınlık gibi muamele görmeleri oldu. Kur'anı Kerim'de bahsedilen şekliyle Hüdhüd'ün kendisinden Süleyman (aleyhisselam)'a haber getirdiği Aksum'da sarayındaki Belkis'tan itibaren Müslümanlar tarafından tanınan bu topraklar, Cafer b. Ebi Talib (radiyallahu anh)'den Meryem Suresini dinleyen ve vahyin sesiyle birlikte Necaşi Ashame'nin göz yaşlarının damladığı bu topraklar. İslam'ın şiarı olan ezanlarla her daim hatırladığımız yâd ettiğimiz Habeşistanlı Bilal-i Habeşi'nin doğduğu (radiyallahu anh) yine bu topraklarda ne yazık ki misyonerlerin cirit attığı görmek, neredeyse her dükkanında bir çok dükkanın haç işaretleri ile dolu olduğu Addis Ababa'nın her yerinden dışarıda ve kiliselerde okunan ilahileri duymak, siyasal ve sosyoekonomik açıdan Müslümanların içler acısı durumuna şahitlik etmek bizi çok hüznlendirdi.

Bu duyguların tefekkürü içerisinde Etiyopya iç hatları ile Türkiye'den 5000 km ötedeki, başkentlerinden yaklaşık 900 km uzaklıkta yer alan Cimma şehrine uçtuk. Buranın 1926'ya kadar Ebu Cıfar isimindeki Müslüman bir kralın yönetiminde olduğunu ve kahir ekseriyetinin de Müslüman olduğunu öğrenince bir nebze hüznümüz dağıldı. Namazımızı kılmak için geldiğimiz ve iki kör kandille aydınlatılmaya çalışılan caminin içinin tıklım tıklım olması ve neredeyse tamamının gençlerden oluşması bizi daha bir memnun etti. Aslında cemaatin gençlerden oluşmasının mantıklı başka bir izahı daha vardı; ülkede ortalama insan ömrünün 45 olduğu gerçeğinden daha ibretlik bir açıklaması da zaten olamazdı.

Daha sonra karayoluyla, Anadolu'nun hayırsever insanlarının bize emanet ettiği yardımları teslim edeceğimiz yer olan Sigma ilçesine yaklaşık 3 saatte geçebildik. Bu kadar uzak bir bölgede yine bir Türk hayırseverin yaptırdığı bir okulu görmek ve bu okulda öğrenim gören, hafızlık yapan yetimlerin "ikinci vatan Türkiye" diye tek bir ağızdan haykırmaları bizi çok gururlandırdı.

Yaklaşık iki yüz-iki yüz elli kişi olarak hesaplanan içerisinde un, yağ ve makarnanın bulunduğu gıda paketi için bölgedeki yoksulluktan ötürü gelenlerin sayısı 500 ü bulunca gıda paketi alamayanlara yerel paralarından gıda paketi ücreti kadar yardım yapıldı. Daha sonra ise bölgenin bütün uğraşlara rağmen bitirilememiş tek camisine doğru yol aldık, akşamında düzenleyeceğimiz yetim soframızın hazırlıklarını yerinde kontrol ettikten sonra bölgede bize rehberlik eden genç bir kanaat önderi diyebileceğimiz Haydar 'ın babasının evini ziyaret etmek istedik. O ilçede konuşulan yerel dil farklı olduğu için tercüme silsilesi ile sohbet edebildik. Ancak bu yaşlı amcanın yani Şeyh Abdulkadir'in bir sözü bize aynı dili konuşmanın değil aynı duyguda buluşmanın önemini hatırlattı. Şeyh, bizim Türkiye'den geldiğimizi öğrenince gözlerimin içine bakarak tane tane "siz Türkler Allaha ne kadar şükretseniz azdır. Zira yüzlerce yıldır ecdadınız ve şimdi de siz İslam'ın savunucusu oldunuz" dedi. Esasında bu durum ülkemizden binlerce km uzaklıktaki, elektronik eşyaların kullanılmadığı, doğru dürüst elektriğin girmediği ve suyun olmadığı bu beldede milletimize karşı sevginin çok önceden yüreklere taşındığı gerçeğini gösterdi.

Bölgedeki tek caminin yıllardır inşaatı bitirilememiştir. Caminin etrafını bize gösterip bizim paraya çevirdiğimizde yüz bin liraya tekabül eden bir meblağa ihtiyaçları olduğunu çaresizlik içinde anlattılar (Çok şükür ki Türkiye'ye döndüğümüzde bu camiyi yapımı için gerekli çalışmaları yapıp tamamladık). Bununla ilgili notlarımızı alıp toplu yemek hazırlıklarına yardım ettik. Habeşistan'da krep tarzında yufka ekmeği işlevi gören tef isimli bir bitkiden yapılan injera adındaki yiyecekleri her sofranın olmazsa olmazı. Dolayısıyla hayırseverlerimizin katkılarıyla vereceğimiz yemeğimizin de temeli bu yiyecek oldu. Üstüne ise kestirdiğimiz koyun etlerinden koyuldu. 500-600 kişilik düşündüğümüz soframız elhamdulillah 1000 kişiyi bularak oldukça bereketlendi.

Camiden çıkarken ise gözlerimizi dolduran bir hadise cereyan etti. 30 lu yaşlarda bir adam koşarak yanımıza geldi. Birden bana sarılarak üzerime giydiğim tişörtün üstündeki Türk bayrağını defalarca öptü. Rehberim Şükür'e bu genç adamın ne dediğini sorduğumda aldığım cevap "Abi, eğer ülkenize bir gün Amerika ve diğerleri saldıracak olursa şehit olmak için Türkiye'ye geleceğime yemin ettim, diyor" oldu. Duygulanmamak işten bile değildi.

Habeşistan'dan bu hissiyatla dönerken Türkiye'nin Türkiye'den büyük olduğu gerçeğinin bir slogandan ve mottodan çok öte derinliği olduğunu tüm damarlarımızda hissettik. Ülkemize olan ecdad bakıyesi olan bu sevginin ve beklentinin son yıllarda yeniden filizlenmesi bizi hem gururlandırdı hem de düşündürdü. Zira neredeyse gittiğimiz her ülkede "nerede kaldınız"ı işitmek bize öyle büyük bir vebal yüklüyor ki... Allah bizi sorumluluğun bilincinde Müslümanlardan eylesin ve Maide Suresinin 54. ayetinde tasvir edilen hususiyetlere layık millet eylesin...

Meksika, göçmenleri yük trenleriyle ABD sınırına gitmekten caydırmak için kontrol noktaları kurma sözü verdi

Meksikalı yetkililer Cuma günü göçmenleri yük trenlerini ABD sınırına atlamaktan "caydırmak" için kontrol noktaları kurma sözü verdiler.

Duyuru, Cuma günü Meksikalı güvenlik ve göçmenlik yetkililerinin sınır şehri Ciudad Juarez'de ABD Gümrük ve Sınır Koruma temsilcisiyle yaptığı toplantıda geldi.

O kadar çok göçmen trenlere biniyor ki, Meksika'nın en büyük demiryolu şirketi bu haftanın başlarında bir dizi yaralanma ve ölüme atıfta bulunarak güvenlik endişeleri nedeniyle 60 yük treni seferini askıya aldığını söyledi.

Meksika Ulusal Göçmenlik Enstitüsü, kontrol noktalarının nerede kurulacağını veya göçmenlerin nasıl caydırılacağını veya gözetimine alınacağını söylemedi. 2014 yılında Meksikalı yetkililer göçmenleri uzaklaştırmak için trenleri kısa süreliğine durdurmuştu ancak hükümetin baskınlara devam etmeyi planlayıp planlamadığı belli değildi.

Enstitü, memurlarının bu ay günde yaklaşık 9.000 göçmeni gözetimine aldığını, yılın ilk sekiz ayındaki günlük ortalama 6.125'e göre önemli bir artış olduğunu söyledi. Meksika'nın bu yıl şu ana kadar 1,47 milyon göçmeni gözetimine aldığı ve bunlardan 788.089'unu sınır dışı ettiği belirtildi.

Meksikalı yetkililer, sınır dışı uçuşlarını kabul etmelerini sağlamak için Venezuela, Brezilya, Nikaragua, Kolombiya ve Küba hükümetleriyle görüşeceklerini söyledi.

Göçmenlik bürosu, Meksika demiryolu Ferromex'in güvenlik planının bir parçası olacağını söyledi. Ferromex Salı günü yaptığı açıklamada, yük vagonlarından atlayan göçmenler arasında "yarım düzine üzücü yaralanma veya ölüm vakası" nedeniyle kargo taşıyan 60 trenin geçici olarak durdurulması emrini verdiğini söyledi.

Ferromex, "Son günlerde göçmen sayısında önemli bir artış olduğunu" belirterek, "göçmenlerin fiziksel güvenliğini korumak için" trenleri durdurduğunu da sözlerine ekledi.

Gümrük ve Sınır Koruma bu hafta Teksas'ın sınır şehri Eagle Pass'a o kadar çok göçmenin geldiğini ve buradaki Meksika'nın Piedras Negras kentine bağlanan uluslararası demiryolu geçişini kapattığını duyurdu.

Union Pacific Railroad Co., hattın Cumartesi gece yarısı yeniden açılacağını belirterek, yaklaşık 2.400 vagonun sınırın her iki tarafında hareket edemediğini de sözlerine ekledi.

Ukrayna'nın göç bilançosu: Anketlere göre Ukraynalılar göç etmek istemiyor

Rusya-Ukrayna savaşı dolayısıyla çok sayıda Ukraynalı ülkesini terketmek zorunda kaldı. Ukrayna ve Suriye savaşlarının büyük ölçüde etkilediği kriz; BM Mülteciler Örgütü'ne göre Avrupa'da 2. Dünya Savaşı'ndan sonra en hızlı büyüyen mülteci krizi olarak tanımlanıyor.

Rusya-Ukrayna savaşının başladığı 24 Şubat 2022'den bu yana çok sayıda Ukraynalı ülke içine ve yurt dışına göç etti. BM Mülteciler Örgütü, yaşanan göç krizini Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra en hızlı büyüyen mülteci krizi olarak değerlendirdi. Ukrayna'da, doğudaki Rusya sınırında silahlı çatışmalar aslında 2014 yılında başlamış ve artık iki ülke arasındaki uzlaşmazlık farklı bir boyut kazanmıştı. Harvard Üniversitesi Ukrayna Araştırma Enstitüsü uzmanı Emily Channell, Ukraynalılar için çatışma durumunun beklendik bir durum olduğunu vurguladı ve şu değerlendirmede bulundu:

“Sanırım hatırlamamız gereken kilit ayrıntı şu ki, Ukraynalılar 8 yıldır savaş içinde yaşıyor. Bu nedenle, şu an karşılık verdikleri durum onlar için sürpriz olmadı. Bunun olabileceğini zaten tahmin ediyorlardı. 8 yıldır sürekli olarak düşük riskli bir tehdit altında yaşıyorlardı.”

Savaşın başlamasının hemen ardından ilk etapta 3 milyondan fazla vatandaş Ukrayna'dan ayrılmak zorunda kaldı

Ukrayna'dan ayrılarak diğer ülkelere sığınanlar yüzde 60 oranla Polonya'ya, geri kalanı ise başta Macaristan, Moldova, Romanya ve Belarus olmak üzere çeşitli ülkelere yerleşti.

Polonya'ya geçen Ukraynalı mülteci sayısının 14 milyon 182 bine ulaştığı belirtildi. Ancak Polonya sınır muhafızları, savaşın başından bu yana göç eden 12 milyon 399 bin Ukraynalının Polonya'dan ayrıldığını aktardı.

BM Mülteci Örgütü'nün verilerine göre de 9,9 milyondan fazla Ukraynalı ülkesine geri döndü.

Macaristan'da da rakamlar aynı seviyeye ulaşmasa da, 2015'ten bu yana düzensiz göçmenlere karşı mücadele veriliyor. Ülkesine daha fazla sığınmacı kabul etmeyen Macaristan, Sırbistan sınırını tamamen tel örgülerle kapatıp göçmenlerin ülkeye girişine engel olmaya çalışmıştı. Horgoş Sınır Kapısı'nda Almanya ve İskandinav ülkelerine sığınma talebinde bulunan yüzlerce mülteci, Sırbistan tarafında da kabul edilmemişti.

AB'NİN GÖÇMEN ÇIKMAZI VE POLONYA'NIN YÜKÜ

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, göçmen sorunuyla mücadele için göçmenlerin her AB ülkesine zorunlu dağıtımını da içeren "dayanışma mekanizması" sistemi kuruyor. Ancak bu önleme itiraz ederek konuyu referandumla götürmeye hazırlanan Polonya'nın, göç yükü altında olduğuna karar verilerek muaf tutulabilir.

AB Komisyonu'nun göçten sorumlu sözcüsü Anitta Hipper, (AA muhabirine) yeni göç ve iltica paketinin dayanışma unsurunun Polonya'da referandumla götürülecek olmasıyla ilgili yazılı açıklamada bulundu. Hipper, "AB Komisyonu, konu göç olduğunda kapsamlı bir yaklaşım önermiştir. Göçün koordineli bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Düzensiz göç, sadece Avrupa'nın güneyindeki üye ülkeler için bir zorluk değildir" ifadelerini kullandı. Hipper, "dayanışma mekanizması"nın, göçmenlerin her üye ülkeye zorunlu yerleştirilmesi anlamına gelmediğini kaydetti.

Göçmenleri kabul edemeyecek ülkelerin, mali, operasyonel veya teknik destek, kapasite geliştirme gibi alternatif önlemlerle katkı sunabilecekleri belirtildi.

AB Konseyi'nin, 1 milyondan fazla Ukraynalıya ev sahipliği yapan Polonya'nın "göç baskısı altında" olduğuna karar verebileceğini aktaran Hipper, böylece bu ülkenin "dayanışma mekanizması"na katkı yapmaktan muaf tutulabileceğini belirtti. Ayrıca Polonya'nın aynı mekanizma kapsamında üye ülkelerce desteklenebileceği, dolayısıyla yeni kurallardan fayda sağlayabileceği aktarıldı. Hipper; Komisyon, Konsey ve Parlamento arasında üçlü görüşmelerin devam ettiğini vurgulayarak, "Konsey'in konumu, Avrupa Parlamentosu ile müzakerelere tabidir" dedi. AB Komisyonu'nun sözcüsü, yine de referandum kararlarının üye ülkelerin ulusal hukukları tarafından yönetilen iç meseleleri olduğunun altını çizdi.

AB, 2015'teki göç krizinden bu yana sığınmacıların üye ülkeler arasında nasıl dağıtılacağına ve iltica başvuruları reddedilenlerin nasıl geri gönderileceğine dair çözüm arayışı içindeydi. AB Komisyonunun bu hedefle hazırladığı "göç ve iltica paketi", üye ülkelerin farklı tutumları nedeniyle uzun zaman sürüncemede kaldı. Fransa'nın AB dönem başkanlığı sürecinde paket üzerinde ilerleme sağlanabilmesi için "adım adım yaklaşımı"na benimsemesi üzerine, 8-9 Haziran'daki AB içişleri bakanları toplantısında paketteki "zorunlu dayanışma mekanizması" unsurunda nitelikli çoğunlukla anlaşma sağlanmıştı.

Polonya, söz konusu mekanizma gereğince göçmenlerin her AB ülkesine zorunlu dağıtımı, aksi halde ise üye ülkelerin kabul etmedikleri her göçmen başına 20 bin avro ödemesini öngören kuralları, düzensiz göçün yükünü yalnız omuzladığını savunarak kabul etmemiştir.

İktidarının başından beri AB'nin göçmen yerleştirme planına karşı olduğunu belirten Başbakan Mateusz Morawiecki, 15 Ekim'de yapılacak genel seçimlerle birlikte referandum düzenleyeceğini, vatandaşlara yöneltilecek 4 sorudan birinin "Avrupa bürokrasisi tarafından dayatılan zorunlu göç mekanizmasına uygun olarak binlerce yasa dışı göçmenin kabul edilmesini destekliyor musunuz?" şeklinde olacağını bildirmişti. 'Sığınmacı kavgası' olarak değerlendirilebilecek olan bu durum; Avrupa'da bir çok ülkenin göç konusunda sert tutum göstermesine, çıkardıkları göç yasaları ile insan hakları topluluklarının protesto ve eleştirilerine neden olmuştu.

Diğer yandan; iç politikada göçmen karşıtı siyaset her zamankinden daha fazla dile getirilmeye, Avrupa'da milliyetçi söylemlerin yeniden yükselişe geçmesine ve sağcı-milliyetçi liderlerin yükselişine yeşil ışık yaktı. Bu ülkeler başlıca İtalya, Macaristan, Fransa, İngiltere, Belarus, Polonya ve Yunanistan olarak kabul ediliyor.

UKRAYNALILAR TAŞINMAYI DÜŞÜNÜYOR

Viber tarafından Ukraynalılara yönelik bir kullanıcı anketi açıldı. Sonuçlara göre 24 Şubat 2022 sonrasında Ukraynalıların yüzde 69'u evinde kalmaya devam etti ve bu süre zarfında da hiç yer değişikliği yapmadı.

Şirket, Ukraynalıların yüzde kaçının tahliyeye zorlandığını ve yanıt verenlerin şu anda nerede olduğunu öğrenmek için bir anket paylaştı. Ankete Ukrayna'dan 65 binden fazla kullanıcı yanıt verdi.

Ankete katılanların yüzde 15'i tahliye kararı aldı ancak sonradan evlerine dönüş yaptı. Yüzde 8'i diğer bölgelere taşınırken, yüzde 7'si ise diğer ülkelere göç etti.

Anketten çıkan bir diğer sonuca göre; Ukraynalıların yüzde 16'sı taşındı ve henüz geri dönmeyi düşünmüyor. Bunların yüzde 9'u yurt dışına göç ederken yüzde 7'si ülke içine göç etti. Ukraynalılara yakın gelecekte taşınmayı planlayıp planlamadıkları da soruldu ve yanıt verenlerin yüzde 86'sı göç etmeyi düşünmediklerini belirtti.

Ukraynalıların yüzde 3'ü ülke içinde olası bir taşınmayı düşünüyor ve yüzde 3'lük bir kesim de zorlu bir kış olursa yurt dışına gidebileceğini aktarıyor.,

Ayrıca, katılımcıların yüzde 7'sinin şu anda evinden uzakta olduğu ve geri dönmeyi planladığı belirtiliyor.

Kanada ve Hindistan arasındaki gerilim diplomatik krize neden oldu

Kanada'nın başkenti Ottawa'da bir Sih lider suikaste uğramış ve hayatını kaybetmişti. Kanada hükümeti yaşanan olaylar üzerine bir Hint istihbarat ajanını suikastte rol almakla suçlamış ve sınır dışı etme kararı almıştı. Hindistan hükümeti de bu gelişmeler karşısında Kanada'nın en üst düzey diplomatını sınır dışı etme kararı aldı.

Yeni Delhi hükümeti, Kanada'nın en üst düzey diplomatına ülkeyi terk etmesi için beş günlük bir süre verildiğini açıkladı.

Bu gelişmelerin ardından iki ülke arasındaki ipler gerildi ve büyük bir diplomatik krize neden oldu. Hindistan Dışişleri Bakanlığı, Yeni Delhi'de bulunan Kanada Yüksek Komiseri'nin (Kanada'nın Yeni Delhi Büyükelçisi) bakanlığa getirildiğini ve sınır dışı kararının kendisine iletildiğini açıkladı.

Bakanlık tarafından yapılan açıklamada, "Karar, Hindistan hükümetinin Kanadalı diplomatların iç işlerimize müdahalesini ve Hindistan karşıtı faaliyetlere karışmalarından duyulan endişeyi yansıtıyor. İlgili diplomattan önümüzdeki beş gün içinde Hindistan'ı terk etmesi istenmiştir" ifadelerini kullandı.

Geçtiğimiz salı günü Kanada Başbakanı Justin Trudeau, Hindistan hükümetinden Sih lider Hardeep Singh Nijjar'ın ölümünü ve Yeni Delhi ajanlarının olaya karıştığına dair konuşulan şüphelerini "ciddiye almasını" istedi ve iddialara cevap vermeleri gerektiğinin altını çizdi.

Yeni Delhi yönetimi, Ottawa'nın dile getirdiği suçlamaları kabul edilemez olarak nitelendirdi ve Kanada'da yaşanan şiddet içerikli eylemleri kınadığını açıkladı.

Hindistan Dışişleri Bakanlığı ayrıca vatandaşları için bir açıklama yayınlayarak "Kanada'da Hindistan karşıtı faaliyetlerin ve siyasi amaçlı nefret ve suç saldırılarının artması nedeniyle Kanada'ya seyahat edecek vatandaşlarımızı dikkatli olmaya davet ediyoruz" denildi.

HİNDİSTAN VİZELERİ ASKIYA ALIYOR

Kanada Başbakanı Justin Trudeau, yaşanan olaylar ile ilgili yaptığı açıklamada Hindistan'ın bir Kanada vatandaşının ölümüne karışmış olabileceğini belirtmiş ve olayların incelikle araştırılacağını söyledi.

Trudeau'nun bu açıklamasının ardından Hindistan'ın Kanada'da bulunan vize işlem merkezi, ülkeler arasında yaşanan gerilim ve suçlayıcı iddialardan dolayı vize hizmetlerini askıya aldığını duyurdu.

Hindistan'ın vize işlem şirketi BLS, kararın Yeni Delhi hükümeti tarafından alındığını ve kararın alınma gerekçesinin "operasyonel nedenler" olduğunu açıkladı. Hindistan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Arindham Bagchi, konu ile ilgili olarak gazetecilere yaptığı açıklamada, "Kanada hükümetini diplomatik varlıkta eşitlik olması gerektiği konusunda bilgilendirdik. Buradaki sayıları Kanada'daki bizimkinden çok daha yüksek. Sanırım bir azalma olacak" ifadelerini kullandı.

Bagchi ayrıca Yeni Delhi'nin Kanada'dan 20'den fazla kişinin iadesini istediğini belirtti.

Basın toplantısında Ottawa'nın "aşırılık yanlısı, teröristler ve organize suça karşı harekete geçmesi" gerektiğinin altını çizdi. Hindistan Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan son açıklamada, Başbakan Justin Trudeau'nun Hintli mevkidaşı Narendra Modi ile gerçekleştirdiği görüşmede Sih ayrılıkçı lideri Hardeep Singh Nijjar'ın Kanada'da öldürülmesi konusunu gündeme getirdiği kaydedildi.

Kanada tarafından gelen sert eleştirilere en yakın müttefikleri sessiz kalmaya devam ediyor.

ABD, İngiltere, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkeler yaşanan olaylar hakkında tam denetimli bir soruşturma çağrısında bulunuyorlar ancak Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nun açıklamalarını destekleyecek bir ifade henüz kullanılmadı.

Biden yönetimi ve diğer müttefik ülkelerin hükümetleri, ekonomik gücü sebebiyle ve Çin'in yükselen küresel gücüne karşı bir ağırlık olarak Hindistan ile olan güçlü bağlarını devam ettirmek istiyor.

Beyaz Saray tarafından açıklamada, iddialardan derin endişe duyulduğu ve Hindistan ile olayın araştırılması amacıyla kapsamlı bir işbirliği yürütülmesi gerektiği denildi.

Beyaz Saray ulusal güvenlik sözcüsü John Kirby iddialar hakkında "Son derece endişeliyiz" dedi. "Hindistan'ı tam işbirliği yapmaya teşvik ediyoruz" ifadelerini kullandı.

HARDEEP SINGH NIJJAR KİMDİR?

Kanada merkezli Sih ayrılıkçı lider Hardeep Singh Nijjar'ın öldürülmesi, Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nun Hindistan'dan gelen hükümet ajanlarının suikastte rol oynamış olabileceği iddialarının ardından son günlerde Hindistan ile Kanada arasındaki diplomatik krizi tetikledi.

45 yaşındaki Nijjar, Hindistan'ın kendisini "terörist" olarak belirlemesinden üç yıl sonra, 18 Haziran'da geniş bir Sih nüfusuna sahip olan Vancouver banliyösü Surrey'de bir Sih tapınağının dışında suikaste uğrayarak öldürüldü.

Nijjar, Pakistan sınırındaki Sih dininin doğduğu Hindistan'ın kuzeyindeki Pencap eyaletinde bir Sih anavatanı kurulma fikrini destekledi.Öldürülmeden hemen önce Hindistan'da bağımsız bir Sih ulusu için resmi olmayan bir referandum düzenlemeyi amaçlıyordu.

Hindistan'ın kuzey bölgesinde "Khalistan" adında bağımsız bir Sih devleti kurmak amacıyla mücadele yürüten Nijjar, 1997'de Kanada'ya geldi ve 2015 yılında vatandaşlığa kabul edildi.

Nijjar, Hindistan'ın resmi makamları tarafından terörü yayma ve cinayet işlemek için komplo kurma şüphesiyle aranıyordu.

Brezilya'daki yerli halk, Yüksek Mahkeme'nin toprak haklarını koruma altına almasıyla sevinç gözyaşları döktü

"Titriyorum. Biraz zaman aldı ama başardık. Bu çok güzel ve güçlü bir duygu. Atalarımız burada, buna hiç şüphe yok" dedi Xokleng-Laklano Yerli grubundan Jéssica Nghe Mum Priprá.

Mahkeme önündeki davada, Santa Catarina eyaleti, Yerli gruplara daha fazla arazi tahsisi yapılmasına karşı çıkanların öne sürdüğü bir hukuki teoriyi savundu. Brezilya Anayasasının yayınlandığı tarihin (5 Ekim 1988) Yerli halkların halihazırda fiziksel olarak toprakları işgal etmeleri veya toprakları yeniden işgal etmek için yasal olarak savaşmaları için son tarih olması gerektiğini söyledi. Ayrıca bunun arazi sahipleri için hukuki kesinlik sağlayacağını da iddia ettiler.

Mahkemenin 11 yargıcından dokuzu bu iddiayı reddetti.

Çoğunluğu sağlayan oyu kullanan Yargıç Luiz Fux, "Yerli halkların işgal ettiği alanlar ve Yerli halkların ataları ve gelenekleriyle bağlantılı alanlar, sınırları çizilmemiş olsa bile anayasal korumaya sahiptir" dedi.

Santa Catarina'nın pozisyonunu desteklemek için oy kullanan iki yargıç, Yerlilerin topraklarının genişletilmesine karşı çıkan ve asimilasyonlarını destekleyen Başkan Jair Bolsonaro tarafından atandı.

Yerli hakları grupları, son tarih kavramının adil olmadığını savundu ve bunun, özellikle Brezilya'nın yirmi yıllık askeri diktatörlüğü sırasında Yerli halkların sınır dışı edilmesini ve zorla yerinden edilmesini hesaba katmadığını söyledi.

Portekizce kısaltması Apib olarak bilinen Brezilya Yerli Halklarının Eklemlenmesi hak grubu, davanın Brezilya'nın yüzlerce Yerli bölgesinin statüsünü riske attığını söyledi.

Son aylarda yüksek mahkemenin görüşmeleri sırasında Brezilya ve çevresinde farklı eyaletlerden ve etnik kökenlerden gelen çok sayıda yerli erkek ve kadın bir araya gelmişti.

BM'nin Yerli halkların haklarına ilişkin özel soruşturmacısı Francisco Cali Tzay, Brezilya Yüksek Mahkemesini Yerli halkların topraklarını korumaya çağırmıştı.

Meksikalı demiryolu operatörü, çok sayıda göçmenin trene binip yaralanması nedeniyle trenleri durdurdu

Meksikalı bir demiryolu işletmecisi Salı günü yaptığı açıklamada, çok sayıda göçmenin yük vagonlarına binmesi ve bu süreçte yaralanması nedeniyle ülkenin kuzey kesimindeki tren seferlerini geçici olarak askıya aldığını duyurdu.

Ferromex, 1.800 çekici römorkunu dolduracak yük taşıyan 60 trenin geçici olarak durdurulması emrini verdiğini söyledi. Durdurmadan bazı uluslararası ticaretin etkileneceği belirtildi.

Şirketten yapılan açıklamada, son günlerde yük vagonlarına atlayan göçmenler arasında yaklaşık yarım düzine üzücü yaralanma veya ölüm vakasının yaşandığı belirtildi.

Grupo Mexico holdingine ait olan şirket, bazı göçmenlerin "ortaya çıkan ciddi tehlikeye rağmen" yük vagonlarına bile bindiklerini söyledi.

Ferromex yaptığı açıklamada, "Son günlerde göçmen sayısında önemli bir artış var" diyerek, "göçmenlerin fiziksel güvenliğini korumak için" trenleri durdurduğunu ve sorunun çözümü için yetkililerin harekete geçmesini beklediğini ekledi. sorun.

Ancak bu haber henüz göçmenlerin kendilerine ulaşmamıştı; yüzlercesi Mexico City'nin kuzey eteklerindeki Huehuetoca'daki bir demiryolu tersanesinde raylarda ve yanlarında bekliyordu.

Venezuelalı bir göçmen olan Pavel Aguilar Flores, Brownsville, Teksas'ın karşısındaki tehlikeli bir Meksika sınır şehri olan Matamoros'a bir yük trenine atlamayı umuyordu.

Aguilar Flores, "Hiçbir haber duymadık" dedi. "Yolculuğumuza devam edeceğiz ve aslında bir tren bekliyoruz."

Dünya siyasetinde darbelerin en çok yaşandığı bölge: Latin Amerika

Latin Amerika, özellikle Soğuk Savaş dönemi sonrasında ideolojik mücadeleler, silahlı örgütler, Amerika destekli çeteler gibi birçok unsurun içerisinde yer almış bir bölgedir. Farklı ideolojik tarafların birbirleri ile yaşadığı çatışmalar bölgeyi uzun bir süre etkisi altına almış ve bu olayların sonucunda Latin Amerika büyük güçlerin mücadele alanı durumuna gelmiştir.

Latin Amerika'da özellikle Arjantin ve Şili, darbe tehditlerinin en çok yaşandığı ülkeler olarak öne çıkıyor. Guatemala, Panama ve Dominik Cumhuriyeti gibi ülkeler de darbe sonucunda iktidar değişikliği yaşayan ülkeler olarak biliniyor.

Soğuk savaş dönemi, farklı kutupların ideolojik mücadelelerinin sergilendiği bir dönem olmuştur. Latin Amerika'da bu mücadelelerden payını alan bölgelerin başında geliyor. Dünyanın güçlü ülkelerinin siyasi, askeri ve ekonomi başta olmak üzere diğer alanlarda da birbirlerine karşı verdikleri mücadelelerin etkisi bölgede net bir şekilde görülmüştür.

ŞİLİ ASKERİ DARBESİNİN 50.YILI

Latin Amerika'nın fark dönemlerinde, baskıcı iktidarlara karşı her zaman silahlı mücadele bir mücadele ve başkaldırı biçimi olmuştur.

Şili'de 1964 yılında Sosyalist Parti'nin başkan adayı Salvador Allende'nin hitabet biçimi ve halkına söylemiş olduğu vaatler dışında sosyalist kesim, Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde ve toplumsal farkındalığın engellenemez biçimde kitleleri harekete geçiren bir motivasyon olmuştur.

O dönemde Latin Amerika'da yaşanan sosyalist dalga, Şili'yi de etkisi altına almış ve halkın bu yönde harekete geçmesine neden olmuştur. Sosyalist dalgalanmaya karşılık olarak devletçi akımlarda güçleniyor ve birçok ülkenin başında bu ideolojileri takip eden devlet adamları bulunuyordu.

Latin Amerika'da yaşanan bu sosyalist dalgaya karşı gelenlerin başında ise ABD geliyor. Şili'de seçim ile iktidara gelen Salvador Allende'nin de darbe ile iktidardan indirilmesinin arkasında da ABD bulunuyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin istihbarat örgütü CIA, Salvador Allende'yi iktidardan indirebilmek için Şili ordusu ile birlikte hareket etmiş ve 3 yıl içerisinde yaklaşık 8 milyon dolar harcama yapmıştır.

Darbenin gerçekleşmesinin ardından gelen süreçte, Şili Ulusal Stadyumu bir toplama kampı olarak kullanılmış ve yaklaşık 40.000 kişi burada işkence görmüştür. Daha sonraki süreçte ise Allende destekçisi olduğu belirlenen yaklaşık 130.000 kişi darbe rejimi mahkemelerince tutuklanmıştır.

Askeri darbenin başında bulunan Ramon Pinochet, 17 yıl boyunca askeri hükümetini devam ettirmiş ve bu dönem sürecini kapsayan raporlara göre Allende destekçisi olduğu belirlenen 2300 kişi Pinochet güçleri tarafından öldürülmüştür. Darbe rejimi lideri Ramon Pinochet, 10 Aralık 2006 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucu 91 yaşında hayatını kaybetti. Pinochet, yıllar boyunca muhalif sosyalist kesimin mücadelelerine rağmen asla mahkemeye çıkmamış ve yargılanmadan ölmüştür.

1954 GUATEMALA DARBESİ

Latin Amerika ülkelerinden Guatemala'da ABD istihbarat örgütü CIA tarafından 1954 bir operasyon düzenlendi. Bu operasyon, ülkedeki burjuvalara, kiliselere, paramiliter yapılara ve çeşitli bu çeşit yapılara dayanıyordu.

Yaşanan olaylar sonucunda Cumhurbaşkanı Jacobo Arbenz, görevden ayrılmak zorunda kalmış ve ülkede yaşanan işgal sonucunda darbe yanlılarının lideri Carlos Castillo Armas başkanlık koltuğuna geçti.

Darbe rejiminin iktidara geçmesi sonrasında yaşanan devlet terörü ve ülkedeki iç çatışmalar, Güney Amerika ülkesini yaklaşık 200 bin kişinin hayatını kaybedeceği bir iç savaşa sürükledi. Toplama kamplarında yaşanan katliamlar, Guatemala'yı tam anlamıyla ABD'nin himayesi altına soktu.

1961 DOMİNİK CUMHURİYETİ DARBESİ

Güney Amerika ülkesi Dominik Cumhuriyeti'nde iktidarda bulunan Diktatör Rafael Trujillo, Washington ile arasında iplerin gerilmesi sonucunda 1961 yılında CIA destekli operasyon sonucunda uğradığı suikast nedeniyle öldürüldü. Diktatör lider Trujillo'nun ölümünden sonra sürgünden dönen Dominik Devrimci Parti kurucusu Juan Bosch, 23 yıl yaşadığı sürgün hayatından sonra ülkesine geri döndü ve yapılan seçimler sonucunda başkanlığa geldi. Halkına sunduğu vaatlerden en önemlisi olan toprak reformu, burjuvazi ve kilise tarafından oldukça eleştirilmişti İktidara geldikten iki yıl sonra 1963 yılında darbe sonucu iktidardan devrildi ancak bu yaşanan olaylardan iki yıl sonra tekrar darbe sonucu iktidara geri döndü.

ABD hükümeti, Guatemala'da yaşanan olayları öne sürerek Bosch karşıtı güçlere destek vererek yaklaşık 42 bin asker ile Dominik adasına çıkarma düzenledi. Ordunun baskısı ve tehditi altında seçim propagandası yapamayan Bosch, 1966 yılında gerçekleşen seçimleri kaybetti ve iktidardan ayrılmak zorunda kaldı.

1964 BREZİLYA DARBESİ

Latin Amerika ülkesi Brezilya'da İşçi Partili Devlet Başkanı Joao Goulart, şirketlerin emekçiler üzerinden elde ettiği haksız kazançları Temel Reformlar Planı ile bitirerek sosyalist ülkelerle yakın ilişkiler kurmaya başlayacağını açıklamıştı. ABD'de John F. Kennedy ve Lyndon Johnson'ın Brezilya'yı tehdit edici söylemleri, Washington hükümetinin Brezilya'ya karşı bir darbe planı içerisinde olduğunu gözler önüne seriyordu.

Washington tarafından 1964 yılında "Operation Brother Sam" 31 Mart 1964 yılında hayata geçirildi ve Brezilya, 1985 yılına kadar ABD hükümetinin kontrolünde askeri rejimler tarafından yönetildi.

1989 PANAMA DARBESİ

Güney Amerika ülkelerinden Panama'da CIA'in en güvendiği adamlardan biri olan Manuel Noriega, 1983 yılında ABD'nin destek vermesiyle Panama'nın devlet başkanı oldu. ABD'nin El Salvador ve Nikaragua gibi ülkelerde gerçekleştirdiği operasyonlara da destek veren Manuel Noriega, 1980'li yılların sonunda Washington ile gerilimler yaşamış ve ABD'nin gözünden düşmüştü.

ABD istihbarat birimi CIA tarafından düzenlenen operasyonların başarısız olması sonucunda ABD ülkeye işgal girişiminde bulundu ve Manuel Noriega ABD ordusu tarafından alıkonularak Washington'a götürüldü.

Tanzanya'nın Bağımsızlık Mücadelesi Sürecinde Müslüman Liderlerin Katkıları

Mustafa Uzun

Tanzanya'nın bağımsızlık sürecinde birçok Müslüman lider ve öncü isim, toplumsal birliği teşvik ederek ve bağımsızlık idealini yönlendirerek önemli roller üstlendi. Bazı duruş ve kararları tartışılrsa da Abeid Amani Karume gibi Müslüman liderler, ulusal birliği ve dayanışmayı teşvik ederek bağımsızlık hareketini yönlendirmişlerdir.

Müslüman Liderlerin Katkısı

Tanzanya'nın bağımsızlık sürecinde Müslüman liderler önemli rol oynadılar. Özellikle Zanzibar adaları gibi Müslüman yoğunluğuna sahip bölgelerdeki liderler, toplumsal birliği ve dayanışmayı teşvik ederek toplumu harekete geçirdiler. Abeid Amani Karume, Tanzanya'nın bağımsızlık hareketi ve sonrasında Zanzibar'ın ilk devlet başkanı olarak görev yapan önemli bir liderdi. Zanzibar'ın bağımsızlık mücadelesi sırasında Müslüman topluluğunun temsilcisi olarak öne çıktı. Karume, 4 Ağustos 1905 tarihinde Zanzibar'da doğdu. Genç yaşlarda öğrenim gördü ve ardından siyasi fikirler edinmeye başladı. Zanzibar, 1963 yılında bağımsızlık ilan ettiğinde Abeid Amani Karume, Zanzibar İlerleme Partisi'nin lideri olarak siyasi sahneye çıktı. Karume, siyasi görüşlerini sosyalist ve pan-Afrikanist fikirlerle birleştirerek Zanzibar'ın bağımsızlığını savundu. Devrimin ardından Zanzibar'ın ilk devlet başkanı oldu. Bu dönemde Zanzibar ve Pemba Adaları, Zanzibar Halk Cumhuriyeti adı altında birleştirildi.

Sömürge sonrası ayağa kalkışı planladılar

Karume, Tanzanya'nın kuruluş sürecinde de etkili oldu. 1964 yılında Zanzibar ve Tanganyika'nın birleşmesiyle Tanzanya adı altında birleşik bir devlet kuruldu. Julius Nyerere ile yakın işbirliği yaparak Tanzanya'nın siyasi ve toplumsal yapısını şekillendirmede önemli rol oynadı. Karume döneminde, toprak reformları ve diğer sosyal politikalar yoluyla toplumsal eşitsizliklere müdahale edildi.

Tarım, endüstri ve diğer sektörlerdeki kalkınma projelerine odaklanılarak ekonomik büyümeyi teşvik etmeye çalışıldı. Karume, 7 Nisan 1972’de suikast sonucu hayatını kaybetti. Suikast, Zanzibar’daki siyasi ve toplumsal karışıklıkların bir parçası olarak gerçekleşti. Abeid Amani Karume, Tanzanya’nın bağımsızlık süreci ve sonrasında Zanzibar’ın liderliğinde önemli bir rol oynayan bir figürdür. Özellikle Zanzibar Devrimi ve Tanzanya’nın birleşmesi süreçlerindeki liderliği ve sosyal reform çabaları ile hala hatırlanıyor.

Tanzanya’nın yol haritasını belirlediler

Rashidi Mfaume Kawawa da Tanzanya’nın bağımsızlık sürecinde önemli roller üstlenmiş Müslüman bir liderdir. 1926 yılında Tanzanya’nın Ruvuma Bölgesi’nde doğdu. Eğitimine yerel okullarda başladıktan sonra, ardından Tabora’daki İslami İleri Okulu’nda öğrenim gördü. Daha sonra Uganda’daki Makerere Üniversitesi’nde hukuk eğitimi aldı. Kawawa, Tanzanya’nın bağımsızlığına giden yolda önemli bir figürdü. Bağımsızlık hareketinin önde gelen figürleri arasında yer aldı. Bağımsızlık sonrası dönemde, ülkenin ilk yıllarında hükümetin çeşitli bakanlık pozisyonlarında görev aldı. Ekonomik gelişme, eğitim ve sağlık alanlarında çalışmalar yaptı. Aynı zamanda Tanzanya’nın uluslararası ilişkilerini yönetmiş ve Soğuk Savaş döneminde tarafsız dış politika izlemiş bir lider olarak öne çıkmıştır. Ülkesini Afrika Birliği gibi uluslararası platformlarda temsil etti ve Tanzanya’nın bağımsızlık mücadelesi ve kalkınma çabalarını uluslararası arenada tanıttı.

Emperyalizme ve Kapitalizme karşı Afrikalıların birliği düşüncesi

Tanzanyalı bir siyasetçi, yazar ve düşünür Abdulrahman Mohamed Babu ise Tanzanya’nın bağımsızlık mücadelesi dönemindeki etkisi ve Pan-Afrikanizm ile Marksizm arasındaki birleştirici görüşleriyle tanınıyor. 1924 yılında Zanzibar’da doğdu. Eğitimine Zanzibar’da başladıktan sonra, öğrenimini İngiltere’deki Manchester Üniversitesi’nde sürdürdü. Burada siyaset, felsefe ve ekonomi alanlarında eğitim aldı ve düşünsel temellerini oluşturdu. Tanganyika Afrika Ulusal Birliği (TANU) partisinin bir üyesi olarak, bağımsızlık sürecinde önemli bir rol oynadı. TANU, farklı etnik ve dini grupları birleştiren bir ulusal hareket olarak Tanzanya’nın bağımsızlığına giden yolda etkili oldu. Babu, Afrika’nın emperyalizme ve kapitalizme karşı birlik içinde durması gerektiğine inanıyordu. Bu nedenle, Afrika’nın bağımsızlığını ve ekonomik kalkınmasını sağlayabilmek için hem bağımsızlık hem de sosyalist değerlerin birleştirilmesi gerektiğini savunuyordu.

Babu'nun görüşleri, Tanzanya'nın bağımsızlık sonrası döneminde de etkisini sürdürmüş, ülkenin siyasi ve felsefi sahnesine katkıda bulunmuştur. Babu'nun düşünceleri, Afrika'nın kalkınması ve birlik içinde hareket etmesi konularında hala değerli bir kaynaktır.

İstikrarı Müslüman liderler sağladı

Tanzanyalı bir siyasetçi ve devlet adamı olan Ali Hassan Mwinyi de Tanzanya'nın ikinci devlet başkanı olarak görev yaparken Tanzanya'nın bağımsızlık süreçlerinde de büyük hizmetleri olmuştur. 8 Mayıs 1925 tarihinde Zanzibar'da doğdu. Genç yaşlarda eğitim aldı ve siyasi fikirler geliştirmeye başladı. Tanzanya, 1961 yılında bağımsızlığını kazandığında, Mwinyi siyasi arenada etkili bir rol oynamaya devam etti ve 1985 yılında Tanzanya'nın ikinci devlet başkanı oldu. Mwinyi dönemi, ülkenin kalkınma ve ekonomik reformlarını hedefleyen politikalara odaklanan bir dönem olarak bilinir.

Mwinyi, serbest piyasa reformlarına yönelik adımlar attı ve yabancı yatırımı teşvik etti. Ülkede çok partili seçimlerin gerçekleştirilmesine yönelik adımlar attı ve siyasi çeşitliliği teşvik etti. Ali Hassan Mwinyi, Tanzanya'nın bağımsızlık sonrası döneminde siyasi sahnede etkili bir lider olarak yer aldı. Ekonomik reformlar, bölgesel diplomasi ve demokratik açılımlar konusundaki katkılarıyla tanınır. Mwinyi'nin liderliği, ülkenin kalkınmasına ve istikrarına önemli katkılarda bulundu.

Sonuç

Müslüman topluluğunun bağımsızlık mücadelesindeki etkisi elbette sadece liderlerle sınırlı değildir. Dini kurumlar, Camiler, medreseler ve İslami okullar, bağımsızlık idealini ve ulusal kimliği desteklemek amacıyla genç nesillerin eğitimini sağlamıştır. Tanzanya'nın bağımsızlık mücadelesi sürecindeki öncü isimlerin ve Müslüman topluluğunun katkıları, ülkenin birlik ve beraberlik içinde ulusal kimliğini oluşturmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu katkılar, Tanzanya'nın tarihindeki önemli bir dönüm noktasını temsil ederken, bağımsızlık idealinin ve toplumsal dayanışmanın güçlendiği bir süreci yansıtmaktadır.

Yemen Tarihi

Abdullah SARI

Antik Grek ve Romalı coğrafyacılar tarafından Arabia Felix (mesut Arabistan) diye adlandırılan Yemen, genel olarak Mekke'yi dünyanın merkezi kabul eden İslâm coğrafyacılarına göre doğuya doğru dönüldüğünde Kâbe'nin güneyinde (sağında-yemîn) kaldığından bu adı almıştır. Araplardan ayrılan bir grubun sağ tarafa doğru gittiği için bu adın verildiği de zikredilir. İsmi Arapların efsanevî kahramanı Yemen b. Kahtân'dan geldiğini ileri sürenler bulunmakla birlikte Yemen isminin sağ yan veya güneyle ilgisi olduğu anlaşılmaktadır.

İslâm tarihçilerine göre Yemen'in ilk sakinleri Hz. Nûh'un Arapların atası olan oğlu Sâm ve neslidir. Yemen'de hüküm süren en eski devletlerden Maîn Krallığı'nın tarihi milâttan önce III. binyılın ortalarına veya daha eskiye dayanır; başşehri de San'a'nın doğusunda kalan Maîn'dir (Karno). Maînîliler'in Rub'ulhâlî'den Yemen'in kuzeyine göç ettikleri tahmin edilir. Hâkimiyetlerini bazı dönemlerde Hicaz, Fedek ve Teymâ sınırlarına kadar genişleten Maînîliler'in ekonomisi büyük ölçüde ülkeler arası ticarete dayanıyordu. Arabistan'da yetiştirilen ürünlerle Hindistan ve Çin'den gelen ticaret mallarını Suriye, Filistin ve Mısır'a kervanlarla taşıyarak büyük bir malî güç elde etmişlerdi. Bölgenin en eski devletlerinden biri de Sebe'nin güneyindeki Beycân ve Hureyb vadilerinde hüküm süren Katabân Krallığı olup başşehri Timna'dır (günümüzdeki Hecer Kehlân). Katabân Krallığı'nın milâttan önce IX-VII. yüzyıllar arasında kurulduğu tahmin edilmektedir. Katabân Devleti en parlak dönemini, Sebe'nin desteğiyle Evsân işgali altındaki topraklarını geri almasının yanı sıra Evsân ülkesinde de hâkimiyet kurduğu milâttan önce III ve II. yüzyıllarda yaşamıştır. Kurulan barajlar ve açılan kanallarla ileri seviyede bir sulama sistemi oluşturulmuş, ziraat ve iktisatla ilgili kanunlar kitâbelere nakşedilmiştir. Ziraatın yanı sıra iç ve dış ticaret de gelişmişti. Milâttan önce 100 yılı civarında tahrip edilen Timna şehrinin harabeleri günümüze ulaşmıştır. Katabân ve Sebe kitâbelerinde zikredilen, ancak hüviyeti bilinmeyen Evsân Devleti, Merha vadisinde Aden körfezi kıyılarında hüküm sürüyordu. Helen kültüründen etkilenen Evsân Devleti tespit edilemeyen bir dönemde bölgenin en nüfuzlu devleti haline gelmiş, Sâhilülevsânî denilen Doğu Afrika kıyılarını da nüfuzu altına almıştı. Milâttan önce 1500 yıllarında Yemen'in Hadramut bölgesine geldiği tahmin edilen Hadramutlular başşehri Sabata olan bir devlet kurdular. Daha sonra Sebe Devleti'nin hâkimiyetine giren Hadramut Krallığı, Sebe zayıflayınca istiklâlini tekrar kazandı.

Sebe İslâm öncesi Yemen tarihinin en önemli devleti olup başşehri Me'rib'dir; Sebe Devleti'nden ilk defa milâttan önce VIII. yüzyılın ortalarına ait Asur kitâbelerinde açıkça söz edilmiş, Sebe hükümdarının (mukarrib) Asur kralına vergi ödediği belirtilmiştir. Kendilerinden Ahd-i Atîk'te de bahsedilen Sebeliler, Kur'an'da halkı güneşe tapan ve kadın bir hükümdar (Belkıs) tarafından yönetilen güçlü bir devlet şeklinde nitelendirilir. Hz. Süleyman'ın Sebeliler'e peygamber olarak gönderildiği Kur'an'da zikredilmiştir (en-Neml 27/20-44). Sebe' sûresinde (34/15-21) maddî refaha sahip güçlü Sebe toplumunun Allah'a kulluktan yüz çevirdiği ve bu yüzden büyük bir sel felâketiyle (Arim seli) cezalandırıldığı anlatılır.

Sebeliler'in akrabalarından olan Himyerî kabilesinin lideri Yeşerha b. Yahdub Sebe'yi zaptetti; Melikü Sebe ve Zû Reydân unvanıyla Himyerî Devleti'ni kurdu (m.ö. 115). Araplar'ın Kahtânîler koluna mensup bulunan Himyerîler kısa zamanda bütün Yemen'i egemenlikleri altına aldılar. Devletin başşehri Reydân daha sonra Zafâr adıyla şöhret kazandı. Himyerîler, milâttan sonra III. yüzyılın sonlarına doğru sınırlarını Hadramut ve Orta Arabistan'a kadar genişlettiler. Arap yarımadasının en güçlü ve en kalabalık devleti haline geldiler; Habeşliler ve Sâsânîler'le mücadeleye girdiler. Güney Arabistan'ın İslâm öncesi en uzun ve en parlak medeniyetini temsil ettiler. Himyerî Devleti, Akdeniz havzası ile Uzakdoğu arasındaki kara ve deniz ticaret yolu üzerinde bulunduğundan hareketli bir ekonomik yapıya sahipti. Güneyden ve kuzeyden gelen bütün yolların kavşak noktasında yer alan San'a en önemli ticaret merkeziydi. Debâ, Mehre, Aden, Sebâ ve Râhiye'de kurulan panayırlar Arabistan yanında Akdeniz ve Çin-Hint ülkelerinden gelen tüccarlar için buluşma noktasıydı.

Yemen kabileleri ay, güneş ve yıldızlardan oluşan çok tanrılı bir dine sahipti. Romalı kumandan Titus'un milâttan sonra 70 yılında Filistin'i ele geçirerek Kudüs'ü tahrip etmesinin ardından **Yahudilerin bir kısmı Hicaz ve Yemen'e göç etti.** Bu tarihten itibaren Araplar arasında Yahudiliği benimseyenler oldu. Diğer taraftan **Bizans İmparatoru Konstantios döneminde (337-361) Yemen'e ilk misyonerlerin gönderilmesinin ardından San'a, Aden, Me'rib ve Zafâr gibi merkezlerde Hıristiyanlık yayıldı.** Necran, bu dönemde Güney Arabistan'da Hıristiyanlığın en önemli merkezlerinden biri haline geldi. Ardından bölgede Hıristiyanlıkla Yahudilik arasında giderek şiddetlenen bir rekabet başladı. Himyerîler Yahudileri, Habeşliler ile Bizanslılar ise Hıristiyanları destekliyordu.

Himyerîler'in son hükümdarı Zûnüvâs (Yûsuf Eş'ar), Yahudiliği kabul ederek bu dini devletin resmî dini haline getirdiği gibi Hristiyanları Yahudiliği kabul etmeye zorladı. Özellikle 523'te ele geçirdiği Necran'daki Hristiyanlara şiddetli baskı yaptı. Bundan sonuç alamayınca Necranlı Hristiyanlardan 4000 veya 20.000 kişiyi ateş çukurlarına (uhdûd) attırdı. Kur'an-ı Kerîm'de bu olaya işaret edilerek zalimler şiddetle kınanmaktadır (el-Burûc 85/4-9). Bu katliam Hristiyan dünyasını harekete geçirdi. Habeş Aksum Kralı Kaleb Ela-Esbaha, Bizans imparatoruyla anlaşıp Yemen'e bir ordu gönderdi. Bu ordu Zûnüvâs'ı mağlûp ederek Himyerî Devleti'ne son verdi (525). Ardından Yemen yaklaşık yarım yüzyıl Habeşliler'in elinde kaldı. Habeşistan'ın Yemen valisi Ebrehe, Hz. Muhammed'in doğduğu yıl Kâbe'yi yıkmak için Mekke'ye bir saldırı düzenledi. Ancak Kur'an'da da zikredildiği üzere kalabalık ordusu ilâhî bir ceza ile helâk edildi (el-Fîl 105/1-5).

Habeşliler'in kötü idaresi Yemen'de yerli halkın tepkisine yol açmıştı. Himyerî hükümdar ailesinden Seyf b. Zûyezen, Sâsânî Hükümdarı I. Hüsrev'den (Enûşîrvân-ı Âdil) aldığı askerî destekle Habeş hâkimiyetini sona erdirdi. Seyf b. Zûyezen'in kistrâya vergi vererek tahta oturmasıyla birlikte (573 civarı) Yemen'de İslâm dönemine kadar sürecek olan Sâsânî hâkimiyeti başladı. Sâsânî döneminin sonlarına doğru Yemen, İranlı askerlerin Yemenli kadınlarla evlenmesi sonucu ortaya çıkan ve Ebnâ (oğullar) denilen zümre tarafından yönetiliyordu. Ebnâ Mecûsîliğe mensuptu. Habeşistan-Bizans ittifakı ile Sâsânîler arasındaki mücadele yüzünden büyük zarar gören Yemen halkı, İslâmiyet'in doğduğu yıllarda sosyal açıdan parçalanmış ve ekonomik bakımdan zayıflamış durumdaydı ve kabile mücadeleleri sebebiyle tarihinin en güç dönemlerinden birini yaşıyordu. Diğer taraftan bölgede Yahudilik ve Hristiyanlık halk tarafından fazla ilgi görmemişti. Ahalinin çoğu hâlâ putlara tapıyordu; Zülhalesa, Zülkeffeyn, Yegûs, Yeûk ve Nesr adlı putları vardı. Bununla birlikte Kâbe kutsal bir mekân olarak tanınır ve hac mevsiminde ziyaret edilirdi. Bölgede Hz. İbrâhim'den kalan inanç kalıntılarını benimseyen bir miktar Hanîf de bulunuyordu.

İslâm öncesinde Mekke'ye yakınlığından dolayı kurulan siyasi ve ticarî ilişkiler sayesinde Hicaz halkı Yemen hakkında kısmen bilgi sahibiydi. Yemenliler de bilhassa hac için gittikleri Kâbe vesilesiyle Mekke'yi ve Hicaz bölgesini tanıyorlardı. Onlar da Hz. Peygamber'in davetini açığa vurma üzerine Mekke'de yeni bir dinin ortaya çıktığını öğrenmişlerdi.

Nitekim Resûl-i Ekrem, hac mevsiminde Kâbe'yi ziyarete gelen Arap kabilelerine İslâm'ı tebliğ ederken Hadramut'tan gelen Kindeliler'e ulaşmışsa da bu kabilenin ileri gelenlerinden Müleyh onun tebliğini reddetmişti. Yemenlilerin İslâm'la gerçek anlamda tanışmalarının Medine'ye hicretten sonraki yıllara rastladığı anlaşılmaktadır.

Rivayete göre Hz. Peygamber'in, halkı İslâm'a davet ettiği duyulunca Ebû Mûsâ el-Eş'arî ile iki ağabeyinin de aralarında bulunduğu elli iki kişilik bir heyet Medine'ye gitmek üzere bir gemiye binmiş, fakat gemi kötü hava şartları yüzünden Habeşistan'a sürüklenince orada Ca'fer b. Ebû Tâlib ve arkadaşlarıyla karşılaşmış, bir süre Habeşistan'da kaldıktan sonra 7 (628) yılında buradaki Müslümanlarla birlikte Medine'ye ulaşmıştır. Bazı kaynaklarda ise Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin İslâmiyet'i Mekke döneminde kabul ederek memleketine döndüğü ve kabilesini İslâm'a davet ettiği zikredilmektedir. Resûlullah'ın 7 (629) yılından itibaren mahallî Himyerî meliklerine İslâm'a davet mektupları göndermesi İslâmlaşma sürecini hızlandırdı. Konuyla ilgili dağınık rivayetlerden anlaşıldığına göre Resûl-i Ekrem, Ayyâş b. Ebû Rebîa'yı bir mektupla Himyerîler'in meliklerinden Hâris, Mesrûh ve Nuaym b. Abdükülâl'e yollamıştı. Mektubunda Yahudilerin Üzeyir'i, Hristiyanların İsbâ'yı Allah'ın oğlu kabul ederek hak yoldan saptıklarını bildiriyor ve onları İslâm'a davet ediyordu. Sonuçta melikler Müslüman oldu. Hz. Peygamber'in kistrâya davet mektubu göndermesiyle ortaya çıkan gelişmelerin ardından Sâsânîler'in Yemen valisi Bâzân'ın İslâmiyet'i benimsemesiyle birlikte San'a halkı ve Ebnâ da İslâm'a girdi (628-631). Ebnâ'nın Müslüman olmasıyla Yemen'de yabancı hâkimiyeti siyasî açıdan sona erdi. Bu arada Resûl-i Ekrem, Mekke fethinin ardından bazı Yemen kabileleri üzerine seriyeye gönderdi.

Heyetler yılı (senetü'l-vüfûd) denilen 9. (630) yılda Yemen'den Medine'ye çeşitli gruplar geldi. Bunların arasında Hadramut'ta oturan Benî Tüçb'e mensup on üç kişilik heyet de vardı. Hz. Peygamber, bunlarla bizzat ilgilenip sohbet ettikten sonra güzel bir şekilde ağırlandırmalarını ve kendilerine diğerlerinden daha çok hediye verilmesini istedi. Resûlullah'ın Tebuk Seferi'nden döndüğü günlerde Medine'ye gelen Himyerî meliklerinin elçisi Mâlik b. Mürâre er-Rehâvî de Hâris b. Abdükülâl, Nuaym b. Abdükülâl, Nu'mân ve Zûr'a (b.) Zûyezen'in Müslüman olduğunu bildirdi. Bu habere çok sevinen Resûl-i Ekrem, Muâz b. Cebel'in başkanlığında bir heyeti Yemen'e yolladı.

Muâz'ı Yukarı (Kuzey) Yemen'e elçi, zekât memuru ve kadı olarak görevlendirdi. Cened âmilliğine ilâveten Muâz kazâ işlerini yürütmek, halka İslâm'ın esaslarını ve Kur'an'ı öğretmek, diğer güney bölgelerinde muallimlik yapmak ve bu yoldaki faaliyetleri denetlemek gibi görevleri de yerine getirecekti. Muâz b. Cebel birçok kabilenin İslâmiyet'i kabul etmesini sağladı. Bu arada Ebû Mûsâ el-Eş'arî de Aşağı (Güney) Yemen'e tayin edildi. Yemen'de ve özellikle San'a'da İslâm'ın yayılmasında, aslen Ebnâ'dan olup Hz. Peygamber'i gördükten sonra Müslüman olan sahâbeden Vebr b. Yuhannis ile Fîrûz ed-Deylemî'nin büyük katkıları oldu; San'a'daki el-Câmiu'l-kebîr ilk defa bunlar tarafından yaptırıldı. Hz. Ali de Resûlullah tarafından Ramazan 10'da (Aralık 631) Yemen seferine gönderilmişti. Bu sırada Yemen'den gelen heyetler arasında bulunan Necranlı Hristiyanlar özel bir anlaşma ile İslâm devletinin hâkimiyetini kabul ettiler. Kaynak yetersizliği sebebiyle Yemen'in diğer bölgelerinde Müslümanlığın yayılmasına dair fazla bilgi olmamakla birlikte sonraki kaynaklarda İslâm'ın Yemen halkı tarafından büyük bir ilgiyle karşılandığı belirtilmektedir. Nitekim Yemenliler İslâm ordularına büyük oranda katılmış ve fetihlerde önemli yararlılıklar göstermiştir.

TEMEL GÖSTERGELER

Başkent	: SANAA (Resmi), ADEN (Geçici)
Nüfus	: 34 Milyon (Aralık 2022)
Yüzölçümü	: 527.968 km ²
Cumhurbaşkanı	: Abd Rabuh Mansur HADI (Şubat 2012)
Başkanlık Konseyi Bşk	: Reşad Al-Uleymi (7 Nisan 2022) Cumhurbaşkanı Hadi tüm yetkilerini 8 kişilik Başkanlık Konseyine devretti
Başbakan	: Muin Abdülmelik (Ekim 2018 başladı. Devam etmekte)
GSMH	: 12,284 Milyar Dolar (2017 tahmini) Kişi başı GSMH 765 Dolar
Para Birimi	: Yemen Riyali (1 USD = 1.450 YR)
Konuşulan Diller	: Arapça

Etnik Yapı

Nüfus esas itibariyle Arap etnik unsurundan oluşmaktadır. Ülkede ayrıca, Etiyopya, Eritre, Somali ve Cibuti'den göç eden ve Yemen halkıyla büyük ölçüde kaynaşmış bulunan bir milyonu aşkın Afrikalı bulunmaktadır. Özellikle güney illerinde Hindistan, Pakistan ve Endonezya Malezya asıllılarda bulunmaktadır.

Önemli Siyasi Partiler:

Genel Halk Kongresi (Mutemer Partisi)

Islah Partisi

Yemen Sosyalist Partisi

Nasırcı Al Wahdawi (Nasiri) Partisi

İrşad Partisi

Güney Geçiş Konseyi

Güney Ulusal Hareketi

Baas Partisi

Ülkede yaşanan savaştan sonra parlamento Husi Milislerce fesh edildi.

TOPLUMSAL GÖRÜNÜM

Sosyolojik Yapı: Toprak verimliliği, su kaynakları, iklim koşulları ve kabilecilik anlayışı Yemen nüfus dağılımını etkileyen önemli faktörlerdir. Yemenli kabileler nüfusunun yaklaşık %80'ini temsil etmektedir. Akrabalık ilişkilerine dayanan kabile ve aşiretlerin yaygın olduğu ülkede, ekonomi ve özellikle siyasette rolleri bulunmaktadır. Ülke nüfusunun büyük çoğunluğunu Sünni ve Zeydi Müslümanlar oluşturmaktadır. Ülkede ayrıca, Etiyopya, Eritre, Somali ve Cibuti'den göç eden ve Yemen halkıyla büyük ölçüde kaynaşmış bulunan bir milyonu aşkın Afrikalı bulunmaktadır.

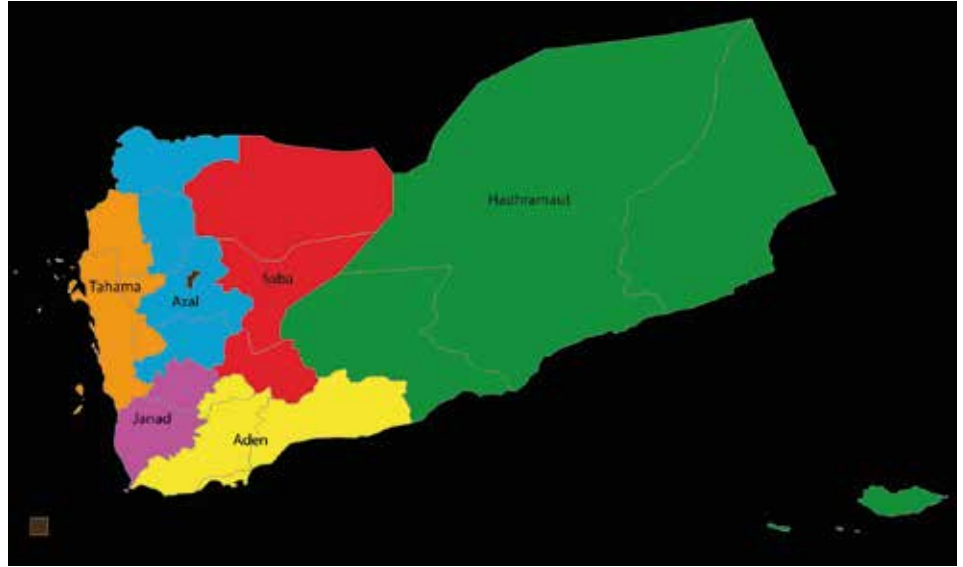
Birleştirici ve Çatışan Unsurlar: Kuzey ve Güney Yemen birleşmeden önce, Arap Yarımadası'nın güneyinde bugünkü Yemen topraklarında birbirine rakip iki ayrı devlet bulunuyordu. 22 Mayıs 1990 yılında birleşmenin ardından ülke içindeki iktidar paylaşımı sorunu ve kötüleşen ekonomik şartlar nedeniyle 1994'te iç savaş yaşanmıştır. Savaş Ülkede büyük istikrarsızlığa neden olmuş ve ekonomik durgunluk yaratmıştır, ancak Yemen bu savaşın üstesinden gelerek birliğini günümüze kadar korunmaktadır.

Ülke İçerisinde Müslüman Nüfusun Etkinliği: Ülke nüfusunun büyük çoğunluğunu Müslümanlar ve %1'i geçmeyecek kadar Hristiyan ve Musevilerden oluşturmaktadır. Yaklaşık 34 milyonluk nüfusuyla Mısır'dan sonra en kalabalık Arap ülkesidir. Ortalama %3'lük nüfus artış hızıyla, nüfusu en çok artan ülkeler arasında ön sıralarda yer almaktadır, dolayısıyla sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Her yıl işgücü piyasasına yeni katılan binlerce kişi işsizliğin çığ gibi büyümesine yol açmaktadır.

YEMEN'İN BÖLGELERİ

1-Aden Bölgesi
3-Cened Bölgesi
5-Saba Bölgesi

2-Hadramut Bölgesi
4-Azal Bölgesi
6-Tihame

ÖNEMLİ BAZI İLLER

Yemen Cumhuriyeti 22 İl'den oluşmaktadır. (2013 yılında Sokotra adası Hadramut ilinden ayrılarak İl olmuştur.) İller; ekonomi, sosyal, enerji ve demografi özellikleri ile genel olarak aralarında benzerlik olmasına rağmen ekonomik potansiyeli, coğrafi konumları, nüfus ve sosyal yaşam açısından farklılık göstermektedir.

1. Sanaa (Başkent): Yemen Cumhuriyeti'nin başkenti olan Sanaa dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biridir. Hz Nuh'un oğlu Sam tarafından kurulduğuna inanılmaktadır. Bu sebeple kente Sam'ın Şehri de denilmektedir. 2.300 metre (7.500 ft) yükseklikte, aynı zamanda dünyanın en yüksek başkentlerinden biridir Sanaa'nın nüfusu yaklaşık 4.000.000 (2014)

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Sanaa'nın Eski Şehri, geometrik desenlerle süslenmiş çok katlı binalarında belirgin bir mimari karaktere sahiptir. 2015'te şiddetli çatışmada, eski şehirdeki UNESCO sit alanlarına bombalar isabet etti. Kuzey – Güney Yemen'in birleşmesinden sonra tek başkent olan Sanaa tüm (Eğitim, Sağlık, Turizm, Ticaret, Ulaşım vb.) alanlarda öncülük etmektedir.

2. Aden: (Geçici Başkent): Yemen Cumhuriyeti'nin ekonomik ve ticari başkentidir. Yüzölçümü 750 km², Yemen toplam nüfusunun yaklaşık % 3'ü bu şehirdedir. Aden Körfezi kıyısında yer alan Aden İli, imalat, balıkçılık, ticaret, turizm ve hizmet sektöründe gelişmiştir. Aden'in serbest ticaret bölgesi olması ve burada uluslararası uçuşlara açık hava limanı bulunması nedeniyle ülkenin ve bölgenin cazibe merkezi konumundadır. Jeopolitik konumu, binlerce yıllık tarihi, askeri ve ticari limanlarıyla önemini koruyor.

3. İbb: Yeşil şehir olarak adlandırılan Yemen'in en güzel şehridir. Yemen'in toplam nüfusun yaklaşık % 10.8 oranını temsil ettiğinden dolayı nüfus bakımından Yemen'in üçüncü büyük şehridir. Yüzölçümü 5552 km²'dir, şehrin esas faaliyeti tarımdır, ayrıca şehir doğa güzelliğinden dolayı Yemen turizmi açısından önemlidir.

4. Taiz: Yemen toplam nüfusunun yaklaşık % 12.16 oranını kapsamasından dolayı nüfus bakımından Yemen'in en kalabalık şehridir. Yüzölçümü 10008 km² 'dir. Şehirde tarım, hayvancılık, balıkçılık, çimento ve bazı gıdaların imalatı alanlarında faaliyetler yürütülmektedir. Ayrıca turizm yönünden tarihi eserler, camiler ve okullar bulunmaktadır.

5. Hadramut: Yemen'in coğrafi olarak en büyük şehridir. Yüzölçümü 193,032 km², nüfusu ise Yemen'in toplam nüfusunun yaklaşık %5.2 oranını temsil etmektedir. Arap Denizi kıyısında yer alan Hadramut ilinde tarım, hayvancılık arıcılık ve balıkçılık faaliyetleri yürütülmektedir. Ayrıca petrol kaynakları olan şehirde altın yatakları da bulunmaktadır.

6. Me'rib: Yemenin Başkenti Sanaa ile birlikte bu coğrafyada bilinen en eski yerleşim yeri olan Me'rib aynı zamanda yemen tarihinde önemli bir yere sahip olan ve Hz. Süleyman kıssasında da geçen Melike Belqıs'ın sarayı bu bölgede olup kalıntıları Turizm açısından çok önemlidir. Ayrıca yemen ekonomisine en büyük katkı veren ve savaş öncesi aktif olan petrol kuyuları da buradadır.

7. Hudeyde: Yemenin tahıl ambarı olarak anılan ve ülkeye giren ihtal malların %70'ine ev sahipliği yapmakta olan Hudey'de Osmanlı zamanında askeri ve techizat nakillerinde kullanılan limana sahip olması ile yemene açılan bir kapı olarak bilinmektedir.

8. Sokotra: 2013 yılına kadar Hadramut İline bağlı olan ve Arap Okyanusunun ortasında kalan ve 5 takım ada dan oluşan Sokotra yeryüzünde kendine has bitki örtüsü ve canlı çeşitliliğine sahip olup yemen turizmine ciddi katkı sağlamaktadır. Son zamanlarda BAE bu adayı tam manası ile ele geçirmiş olup ada sakinlerinin çoğuna vatandaşlık verip Bağımsız bir emirlik haline getirerek kendilerine bağlamaya çalışmaktadırlar.

EKONOMİK GÖSTERGELER

Başlıca ihraç kalemleri: Petrolün yanı sıra, canlı hayvan, ham deri, balık ve diğer deniz ürünleri, pamuk, kahve, meyve ve sebze ihraç etmektedir.

Başlıca ithalat kalemleri: Makine ve motorlu ulaşım araçları ile bunların parçaları, demir çelik mamulleri, her türlü endüstriyel ürün, gıda maddeleri, mineral yakıtlar, kimyasallar, tekstil ve konfeksiyon olarak sıralanabilir.

Genel Ekonomik Durum:

Yemen, Orta Doğu'nun en yoksul ülkelerinden birisidir. Arap yarımadasının OPEC üyesi olmayan, mütevazı bir petrol üreticisi konumundaki Yemen'in ekonomisi azalmakta olan petrol gelirlerine bağımlıdır.

Petrol ve doğalgaz sektörü tüm ekonomiyi yönlendirse de geleneksel olarak tarım, ülke ekonomisindeki ağırlığını muhafaza etmektedir. Nüfusun yaklaşık dörtte üçünün kırsal kesimde yaşadığı Yemen'de tarım sektörü GSYİH'ya % 34 oranında katkıda bulunmaktadır.

Yaklaşık 2500 km deniz sahiline sahip olan Yemen kırsal seniz ve hint okyanusuna komşu olmasından dolayı çok zengin balık çeşitliliğine sahiptir. Savaş öncesi çok aktif olan bu sektör maalesef yeni dönemde can çekişmektedir. Gerek ülkede yaşanan çatışmalar ve gerekse de okyanusa açık olmasından dolayı yaşanan kasırgalar sonucu birçok liman, tekne, barınak tahrib olmuş işletmeler kapanmıştır.

Sanayi temel olarak petrol rafinesine ve doğalgaz çevrimine dayanmaktadır. Üretim çeşitliliği ve yeteneği son derece kısıtlıdır. Tüketici ürünleri ile alt yapı materyalleri üreten sanayinin %95'i genel olarak bir ila dört kişinin çalıştığı küçük KOBİ'lerden oluşmaktadır.

Güncel Ekonomik Potansiyel/Yönelim Alanları:

Yaklaşık 34 milyonluk nüfusu ile Arap Yarımadası'nın ikinci en kalabalık ülkesi ve dünyanın en hızlı nüfus artış oranlarından birine sahip olan Yemen, kişi başına düşen yaklaşık 765 ABD Dolarlık milli geliriyle en az gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır.

Ulaşım: Milli ekonominin alt yapısını oluşturan ekonomi ve sosyal kalkınmada önemli rolü olan ulaşım sektörünün kalkınmanın geliştirmesinde birincil rolü bulunmaktadır. Bu bağlamda Yemen hükümeti, limanları geliştirmeye ve kapasitesini artırmaya çalışmaktadır. Aden, Mukalla, Hudeyde ve Neştun en önemli limanlarıdır. Sanaa, Aden, Taiz, Hudeyde, Rayyan ve Seyun ise havalimanı olan şehirlerdir. Bu sektörün GSYİH'ye katkısı yıllık %10-13'dür. Mevcut şartlarda Aden ve Seyun Havaalanları hizmet vermekte diğerleri hizmet dışı

Petrol: Üretim sektörünün esasını oluşturan petrol, birkaç şehirde bulunmaktadır. Özellikle Hadramut, Şabwa ve Me'rib şehirlerinde mevcuttur. GSYİH 'ye katkısı %30-40 civarındadır. Yemen ihracatının %90'ını ve devlet genel bütçesinin %70'ini oluşturmaktadır.

Tarım: Petrolün ardından gelen ikinci üretim sektörüdür. Ülke topraklarının %17'si tarıma elverişli olmakla birlikte toplam işgücünün %54'ünü oluşturmaktadır. Yemen Nüfusun %70'inin gelir kaynağıdır. Ülke ekonomisine katkısı ise %34 civarındadır. Ancak, 2011-2012 yılı boyunca "Arap Baharı"nın etkisiyle yaşanan olaylar nedeniyle petrol üretiminde yaşanan hızlı düşüş, 2015 yılında yaşanan iç savaş nedeni ile tamamen durmuştur. Kuraklıktan ve susuzluktan kaynaklanan tarımsal üretimdeki azalma, Yemen ekonomisini gerilemeye götüren etkenler arasında sayılabilir.

Balıkçılık: Yemen hem kızıl denize hem de Hint Okyanusuna sahili olan ve balık çeşitliliği bakımından oldukça zengin bir ülkedir. 2500 km sahile sahip olan yemende 100 binlerce balıkçı ve dolayısı ile milyonlarca insan bu sektörden geçinmektedir. Yemende 30 bin tekne ile yapılan balıkçılık mesleğinden yaklaşık 300 bin ton hasılat elde edilirken bunun yarısı ihrac edilmekte idi. 1'i devlete ait 3'ü özel sektöre olmak üzere 4 adet balık konserve fabrikası vardı. Balıkçılık faaliyetleri ile uğraşan 50 firmadan 13 tanesi uluslararası balıkçılık faaliyetlerini yürütmekte idi. Yemende 15 balık limanı 120 adet balık çarşısı ile ekonomide ciddi bir paya sahip idi. Balıkçılık sektörü gelecekte iş imkânlarının artmasına yol açacak ve Yemen'in ulusal ekonomisinin kalkınması ve desteklenmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

YEMENDE YAŞANAN İÇ SAVAŞIN SERÜVENİ

2011 yılında yaşanan Arap baharı ile birlikte Kuzey Afrika ülkelerine paralel Yemen'de de 33 yıldır iktidarda olan Ali Abdullah Salih'e karşı halk ayaklanması yaşanmış ve yaşanan süreçten sonra Körfez ülkelerinde araya girmesi sonucu Ali Abdullah Salih'in yargılanmaması şartı ile yönetimden el çektirilerek yerine yardımcısı Abdurabbu Mansur Hadi getirilerek bahar devrimi sonlandırıldı.

Devrim sonrası tek aday olarak seçime giren Hadi Cumhurbaşkanı olarak halkın oyları ile seçilmiş oldu. Cumhurbaşkanı Hadi ülkedeki tüm unsurları bir araya getirerek geçici bir hükümet oluşturdu. Fakat bu oluşuma Husi Kabilesi kendilerine teklif edilenleri kabul etmeyerek dışarda kaldılar.

Kurucu meclisin iki yıl içerisinde yeni bir anayasa oluşturarak halk oylamasına sunulması ve bundan sonrada yeni Anayasaya göre ülkenin idaresi öngörülümüştü. İki yıl sonunda beklenen olmadı artı hayat bir çok noktada daha da zorlaştı. Ülkenin tek geliri sayılabilecek petrol ve petrol ürünleri gün geçtikçe zamlandı bunu fırsat bilen Husiler ilk önce hayat pahalılığını bahane ederek barışçıl gösteriler yapmaya başladılar ise de zaman içerisinde başkent Sanaa'ya kadar gelip tüm (1 Eylül 2014) hükümet birimlerini işgal ettiler. Bu süreçte yemen resmi ordusu hiç karşılık vermedi zira ordu hala devrik lider Ali Abdullah Salih'e bağlı hareket etmekte idi.

Bu durum devrimden intikamını almak isteyen Devrik Lider Salih için büyük bir fırsattı. Devrik Lider ani bir karar ile Husi Milisleri desteklediğini ve askerinin Husi Milisler ile hareket etmelerini emretti. Ordudan destek alan Husi Milisler daha önce silahsız işgal ettikleri devlet kurumlarını ordunun da yardımı ile işgal edip meclisi fesh ettiklerini ve mevcut Başbakan ile Cumhurbaşkanı Hadi'yi istifaya zorlayarak ev hapsine aldılar.

Bir fırsatını bulup Sanaa'daki ev hapsinden kaçan Hadi, ülkenin güneyindeki Aden Şehrine gelerek istifasını geri çektiğini zira kendi istifasını kabul edecek bir mercinin olmadığını ve Husi Milisler ile kendilerine destek veren devrik lider Salih'e bağlı ordu birliklerinin zaten mevcut meclisi feshettiğini sonuç itibari ile istifasının geçerli olmadığı ve kendisinin Yemen'in seçilmiş meşru Cumhurbaşkanı olduğunu deklare ederek Aden şehrini geçici başkent ilan etti. Kardeş ülkelerden ülkesinde silah zoru ile hükümeti devirip zorla iktidarı ele geçirmek isteyen milislere karşı müdahale etmeye çağırdı. Hadi'nin bu çağırısı üzerine Arap ülkeleri bir araya gelerek oluşturdukları koalisyon ile 25 Mart 2015 tarihinde yemene ait tüm hava sahasını ve askeri noktaları bombalayarak sıcak savaşı resmen başlatmış oldu.

Taraflar

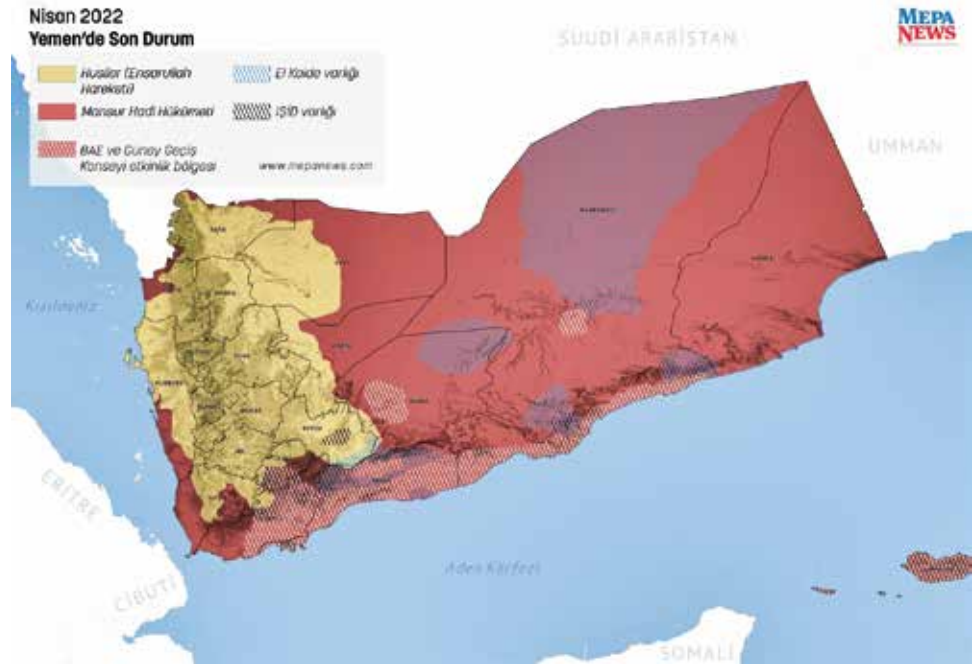
1. Meşru Hükümet ve kendisine destek veren koalisyon ülkeleri Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri BAE, Kuveyt, Bahreyn, Sudan, Somali, Mısır ve Katar (Daha sonra kendi aralarında yaşanan diplomatik kriz sonrası Katar bu koalisyondan çıkarılmıştır.) Türkiye ve birçok diğer İslam ülkeleri ise silah zoru ile halkın seçmiş olduğu hükümeti devirmeye çalıştıkları için bu savaşta Husi Milislere karşı Yemen meşru Hükümetine desteklerini sunmuşlardır.

2. İran destekli Husi Milisler ve Devrik Lider Ali Abdullah Salih'e bağlı ordu birlikleri (Ali Abdullah Salih Husilerle yaşadığı anlaşmazlık sonrası yine Husilerce öldürüldü.)

3. El-Kaide ve sonrasında da Daiş (son zamanlarda etkinlikleri yok denecek kadar az.)

Sahadaki durum:

Meşru Hükümet: Aden, Lahic, Dali, Ebyen, Şebwe, Mukella (Hadramut), Mehra, Sokotra, Marib, Cevf ile Taiz İli Merkezi Ülkenin %72'ine

Husiler: Sanaa, İbb, Zamar, Amran, Sada, Hacce, Mahvit, Rime ve Beyda İl Merkezi ülkenin %27 nüfus yoğunluğunun yarısına denk gelmektedir. Sıcak çatışma bölgeleri Sada, Hacce, Hudeyde, Beyda, Taiz Me'rib ve Cevf illeri

Husilerin, Eylül 2014'te başlattığı ve sonrasında genişlettiği saldırılarla ele geçirdikleri bölgelerin bir kısmı Arap Koalisyonunun destek verdiği Yemen hükümetine bağlı güçlerce geri alınırken bir kısmı ise yıllardır milislerin elinde bulunuyor.

Hükümet güçleri, Husilerin ele geçirdiği ülkenin güneyindeki Aden, Lahic, Şebve ve Ebyen'de koalisyon güçlerinin desteğiyle yeniden kontrolü sağladı.

Ülkenin güney batısındaki Dali ve Taiz kentlerinin büyük bir kısmının hükümet güçlerince kontrol altına alınmasına karşın bu kentlerdeki önemli noktalar hala Husilerin elinde bulunuyor.

Batı kesiminde de meşru ordu Hudeyde ve Hacce'de ilerleme kaydedip, bu şehirlerdeki bazı ilçelerde kontrolü sağladı.

Nüfusun yoğun olduğu ve Sana'yı da içine alan kuzeyde ise savaşın başlamasından bu yana durum pek fazla değişmedi. Sana'nın yanı sıra İbb, Zemar, Amran, Rime gibi kuzey kentlerinde Husilerin hakimiyeti kırılmadı.

Husiler ise kuzeyde petrol zengini Marib kentini iç savaşın başladığı günden bu yana ele geçiremedi. Suud sınırında bulunan Cevf ilinin bazı ilçelerini ele geçiren Milisler bu bölgede hâkimiyetini genişlemeye çalışmaktadır. Marib, hükümetin kuzeydeki "son kalesi" olarak görülüyor. Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon tarafından desteklenen meşru Hükümet güçleri ülkenin %72'sinde (Ülkenin doğu bölgesi ile güneyde Aden, Lahiş, Ebyen, Dali ve Taiz'in merkezi ile kuzayde Husi Milislerin yurdu olan Sa'da ve batıda Hudeyde şehir merkezini) denetimi elinde bulundurmaktadır. Ülkenin geri kalan kısımlarında ise (Başkent Sanaa İbb, Damar, Amran, Sa'da Hacce, Mahwit Taiz cevfe ve Hudeyde şehirlerinin etrafı) husi Milislerin denetimindedir.

Geniş olmamakla birlikte ülkede bazı ilçe merkezleri ve bazı kırsallarda aşiretlerle birlikte Daiş ve El Kaidenin hüküm sürdüğü görülmektedir.

İnsani Durum:

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), yıllardır iç savaşla boğuşan Yemen'de açlığın "kontrol edilemez" noktaya ulaşmak üzere olduğunu belirtti.

UNDP'nin Yemen ofisin hesabından yapılan açıklamada, "Açlık Yemen'in gerçeği olmak üzere" uyarısında bulunuldu. "Yemenliler sefalet içinde yatıp daha büyük bir sefalet içinde uyanıyorlar" ifadelerinin yer aldığı paylaşımda, yerel para biriminin döviz karşısındaki büyük değer kaybına işaret edildi. Açlığın ülkede kontrol edilemez bir noktaya ulaşmak üzere olduğuna dikkat çekilen açıklamada tüm taraflara bu durumla ilgili sorumluluk üstlenme çağrısı yapıldı.

Sağlık başta olmak üzere pek çok alanda insani kriz yaşanan ülkede, temiz suya ulaşımın olmaması, yetersiz beslenme, ilaç ve tıbbi malzemelerdeki eksiklikler gibi nedenlerle kolera başta olmak üzere salgın hastalıklar her geçen gün daha da artıyor. 2020 yılı Nisan ayında yemende görülen Cowid-19 salgınına karşı bizler ve diğer yardım kuruluşları çalışmalar yapmış olsa da Yemenlilerin alınan tedbirlere uyma veya kendilerini sakınmaya mecalleri kalmamıştır. Zira yemende cowid ile aynı belirti gösteren birçok salgın hastalık bulunmaktadır. Kolera, Mameria, Diftiri, Denek Huma, Sıtma vb salgınlar mevcuttur. Bunun yanında özellikle kötü beslenme ve temiz suya erişimin olmaması yıllar önce kaybolan bazı hastalıkların tekrar görülmesine sebebiyet vermektedir.

Yemen'de ülke nüfusunun yüzde 75'i yani 22 milyondan fazla insan yardıma ve korumaya ihtiyaç duyuyor. Bu rakamın 14 milyonu tamamıyla dış yardımlara bağımlı halde ve bunun yarısı ise açlık tehlikesi ile karşı karşıya.

Ülkede yaşanan döviz yükselişi tüm mallara zam olarak yansıtılmakta zira yemende bazı meyve ve sebzeler hariç birçok temel gıda ve sağlık malzemeleri ile giyim, eğitim, sanayi vb ürünler dışardan ithal edildiğinden döviz hareketliliği maalesef piyasayı ciddi şekilde etkilemektedir. Sattığını yerine koyamayan birçok esnaf işyerlerini kapatmak zorunda kalmıştır. Zaten ülkedeki savaş nedeni ile ciddi oranda olan işsizlik bu gelişmelerle daha da artmaktadır.

Yukarıda paylaşılan bilgiler ışığında yemende yaşanan insani kriz önlenemez boyutlara ulaşmakta ve dışarıdan sürekli olarak yapılan temel gıda ve sağlık yardımları yeterli gelmemektedir. Malumlarınız olduğu üzere yemenle alakalı açlıktan ölüm haberleri gün geçtikçe artmaktadır. Bu haberler hem yetersiz beslenme hem de güvenlik nedenleri ile yardımın özellikle bazı bölgelere ulaşamamasından kaynaklanmaktadır.

Petrol ihraç eden bir ülkede şimdi yakıt alabilmek için (normal fiyattan yakıt almak için) en az bir gün sırada beklemeniz gerekiyor öte yandan hemen istasyonun önünde bidonlarla satılan karaborsa fiyatlar istasyonun en az iki hatta üç katı fiyat biçilmektedir. Buna paralel Yemen elektrik üretimini de petrolden sağladığı için bu artışlar santrallere de yansımakta ve dolayısı ile vatandaşa daha fazla elektrik kesintisi olarak yansımaktadır.

Gelinen noktada infazlar çok ciddi bir artış göstermiş özellikle cami imamları ve öğretmenlere karşı BAE'nin desteklediği Güney Ayrılıkçı harekâtı Hırak mensuplarının askeri güç kullanarak insanları sebepsiz yere gözaltına alması veya insanların mallarına el koyması gibi gündelik sıradan fiillere dönüştü. Bu imkânsızlıklarla birlikte hayat çok ciddi halde pahalılaşmakta, işsizlik gün geçtikçe artmakta, eğitim, sağlık, temiz suya erişim, elektrik, akaryakıt sıkıntısı her geçen gün büyüyerek Yemende yaşanan insani krizi derinleştirmektedir.

Tüm bunlar daha da kötü bir netice doğurmak ve terör örgütlerinin ekmeğine yağ sürmektedir. Bunu fırsata çeviren terör veya belli bir alanda hâkimiyet kurmak isteyen dış kaynak destekli aşiretlerde çocuk ve gençleri karın tokluğuna bünyesine katabilmektedir.

Ülkedeki okul ve hastanelerin savaştan dolayı birçoğunun kullanılamaz hale gelmesi ile bıçak sırtında olan Yemen son yaşananlardan sonra Eğitim ve Sağlık başta olmak üzere kamu hizmetleri durma noktasına gelmiştir.

Kendi yöneticilerinden memnun olmayan onların adaletine güvenmeyen ve zaten açlığın pençesinde olan insanlarda çareyi karınlarını doyuracak ve ellerine silah verip kendileri güçlü hissettirecek terör örgütleri ve illegal yapılanmalara dâhil olmalarına neden olmaktadır.

Netice itibari ile yemende gün geçtikçe durumlar her açıdan (can ve mal emniyeti, rızık, sağlık, eğitim) en temel konularda bile daha da kötüye gitmektedir. Kral Selman Vakfının resmi açıklamalarına göre yapılan maaş veya merkez bankasına katkı hariç sadece insani yardım rakamı dört yıl zarfında 3 milyar doların üzerinde. Bunun yanında birleşmiş milletler ve ülkede bulunan 104 yerli ve yabancı paydaş yardım kuruluşlarının yaptıkları yardımı da hesaba katarsak yemene çok ciddi yardımların yapıldığı ama tüm bunlara rağmen aciz durumda kaldığımız gözlemlenmekte ve önlenemez bir düşüş yaşanmaktadır.

Gerçek şu ki dış yardımlarla sürekli 22 milyon insanı beslemek eğitim görmelerini sağlamak asgari düzeyde sağlık hizmeti vermek mümkün değildir. Bizler bu tarz yardımlar ile sadece yaraya pansuman uygulamaktayız. Zaman geçtikçe ihtiyaç sahipleri azalmaktan ziyade her gün daha yenileri eklenmektedir. Zaman aleyhimize işlemekte ve insani kriz derinleşmektedir.

Yerel kaynaklar ve uluslararası kuruluşların raporlarından derlediğimiz kadarı ile Yemen'de Mart 2015'ten bu yana insani yardıma muhtaç çocuk sayısı 12 milyona ulaştı. Bu, yaklaşık 14 milyon 500 bin çocuğun bulunduğu ülkede 18 yaş altındakilerin yüzde 80'nin insani yardıma muhtaç olduğu anlamına geliyor. Raporlara göre 8 milyon 100 bin çocuk orta dereceli, 500 bin ise vahim derecede kötü beslenme sıkıntısı çekiyor. Her 10 dakikada 1 çocuk, kötü beslenme, solunum yolu iltihabı, ishal gibi "engellenebilir sebeplerden" ötürü hayatını kaybediyor. Beş yaş altında 2 çocuktan biri, gelişim geriliği yaşıyor.

Çocuklarda kötü beslenme ve ishal nedeniyle, kolera salgınında da artış yaşanıyor. Şüpheli kolera vakalarının yüzde 26'sı 5 yaş altı, yüzde 56'sı 18 yaş altı çocuklarda görülüyor. Bunun yanı sıra onlarca çocuk menenjit nedeniyle hayatını kaybederken, kızamık da özellikle daha geri kalmış kentlerde yayılıyor.

Ülkedeki iç savaş, çocukları sadece dolaylı olarak değil, doğrudan da etkiliyor. Yüzlerce çocuk şiddet olayları nedeniyle hayatını kaybediyor. Yüzlercesi hukuka aykırı bir şekilde zorla silahlına alınıyor. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), eylül ayına kadar bin 700 çocuğun yaşamını yitirdiğini, 6 bin çocuğun yaralandığını, 18 yaş altı bin 600 çocuğun zorla silahlına alındığını açıklarken, rakamların bundan daha fazla olduğunu çok iyi biliyoruz.

Savaş, özellikle Husiler ve eski cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih yanlılarının kontrolü altındaki bölgelerde eğitim hayatını da sekteye uğrattı. Ülkede 166 binden fazla öğretmen meşru hükümet ve darbeciler arasındaki çatışmalar nedeniyle maaşlarının ödenmemesi yüzünden greve gitti. Meşru hükümet, Husileri eğitimi siyasileştirmek ve öğrenim programını bozarak, radikal fikirlerini dayatmakla suçlarken, Husiler bunu reddediyor. Yemen'de eğitim sisteminin çökmek üzere olduğu uyarısında bulunan BM, 5 milyon çocuğun, öğretmenlerin maaşlarının ödenmemesi nedeniyle eğitim hayatından tamamen mahrum kalma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu aktardı. Okul çağındaki 3 milyon 200 bin çocuk, eğitim desteğine ihtiyaç duyuyor. Bunlardan 1 milyon 100 bini savaşın ciddi zarara uğrattığı bölgelerde yaşıyor.

Eğitim kurumları, savaş nedeniyle yıkılıyor ya da amacı dışında kullanılıyor. Bazıları işgal edilerek, çatışan taraflarca askeri kışlalara, karargâhlara ya da tutuklama merkezlerine dönüştürülürken, bazıları da sığınmacılar için barınaklara çevriliyor. Yetkili mercilerin raporlarına göre savaşta 2 bin 531 devlet okulu zarar gördü, işgal edildi ya da barınağa dönüştürüldü. Bu da 1 milyon 500 bin çocuğun eğitim den mahrum kalmasına neden oldu.

Resmi raporlara göre şiddet olayları nedeniyle 30 milyon nüfuslu Yemen'de 3 milyon 900 bin kişi evlerini terk ederek başka yerlere sığınmak zorunda kaldı. Bunların yüzde 55'i çocuklardan oluşuyor. Sığınmacı çocuklar, zor şartlar altında yaşıyor. 600 bin çocuk, okula gidemezken bir kısmı çalıştırılıyor. Sığınmacılar arasında 150 bin yetim çocuk bulunuyor.

2015 yılından bu yana iç savaş ve kaosu devam ettiği Yemen, ülkenin geleceğini de karartacak ciddi bir kriz sarmalına sürüklenmiş durumda. Yer altı zenginlikleri, enerji yolları ve stratejik konumundan dolayı öteden beri küresel güçlerin rekabetine sahne olan Yemen'in kaosa sürüklenmesinde Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), İran ve Suudi Arabistan gibi bölgesel aktörlerin müdahalelerinin de payı büyük. İran ile Suudi Arabistan Yemen üzerinden vekâlet savaşı yürütürken, BAE de kendi ajandasını takip ediyor.

Bugün gelinen noktada Yemen'de en etkin ve aktif yabancı güçler arasında yer alan BAE, Yemen'in güneyindeki askeri varlığı bir yana, desteklediği milis güçler, devlet bürokrasisi üzerinde etkisi, toplumsal mühendislik faaliyetleri ve yol açtığı ekonomik bağımlılık gibi unsurlarla, etki açısından Suudi Arabistan'ı geride bırakmış durumda.

Arap Koalisyonu içinde yer alan iki kilit ülkeden Suudi Arabistan doğu bölgelerinde daha etkin iken, BAE'nin etkinlik alanı daha çok Yemen'in güneybatısında yoğunlaşmış görünüyor. Abu Dabi, Yemen'in Babu'l Mendeb boğazına bakan kısımlarını ve bu bölgenin güvenliğin sağlayacak kırsal bölgelere doğru saha hâkimiyetini genişletti. Son dönemde, dış politikasını ABD'nin yönelimlerine uygun olarak biçimlendiren ve bölgesel sorunlarda daha agresif hareket eden BAE'nin Yemen'deki ana hedefinin ekonomik olduğu söylenebilir.

Arap Baharı sürecinden en çok rahatsız olan ülkelerin başına gelen BAE, istikrarlı ve özgür Yemen ihtimalini bir tehdit olarak algıladı. Dubai ve Abu Dabi gibi finans dünyasının olduğu kadar uluslararası ticaretin de transfer kentlerinin bulunduğu BAE, Yemen'in istikrara kavuşması halinde, buradaki limanların potansiyel olarak BAE limanlarının yerini alabileceği ihtimalini kaygıyla karşıladı.

Nitekim bu durum Çin'in Yeni İpek Yolu projesinin hayata geçirilmesinden sonra daha da somutlaşmıştı. Bu çerçevede Aden Körfezi ve Kızıldeniz'in istikrara kavuşması halinde BAE'nin ekonomik ve buna bağlı olarak siyasi nüfuzuna zarar vereceği muhakkak.

Eğitim

Yemende yeni eğitim ve öğretim yılı geçen pazar günü itibari ile başlamış bulunmakla birlikte tam manası ile henüz ders başı yapılamadı. Eğitim sektörü birçok zorlukla karşı karşıya. Yemendeki iç savaştan önce 1,6 milyon olan okul dışı çocuğa iki milyon çocuk daha eklendi. Diğer dört milyon okul çağındaki öğrenci, özellikle kuzey bölgelerinde yaşanan çatışmalar ve koalisyon güçlerinin uçaklarla bombalamasından dolayı eğitime erişimleri risk altındadır, ayrıca devlet okulu öğretmenlerinin yaklaşık yüzde 67'si nerede ise iki yıldır maaş alamıyorlar.

Yemende 2,500'den fazla okul kullanım dışıdır; Bunların yüzde 66'sı çatışmadan zarar görmüş, yüzde 27'si kapalı çünkü silahlı gruplar veya askeri amaçlı kullanılmakta, yüzde 7'si de yerinden edilmiş iç göçmen ailelerce barınak olarak kullanılıyor. Bu durumda olan hastane ve diğer kamu binaları da çokça bulunmaktadır. Ayrıca, 2.600'den fazla çocuk silahlı kuvvetler (devlet tarafı) ve silahlı gruplar (Husi milisler el kaide vb) tarafından işe alınmışlar (bu ifadeyi özellikle yazdım işe alınma deniliyor) ve bu çocukların hepsi de okul çağında Başkent Sanaa'dan alınan bilgilere göre Husi Milisler okulların etrafına pusu kurmuş gözlerine kestirdikleri çocukları zorla silahaltına almaya çalışıyorlar ve bu duruma erkek öğretmenler zaten direnemez direk vurulur veya uzun soluklu hapse atılır ancak bayan öğretmenler direnmeye çalışsa da muvaffak olamıyorlar bu nedenle birçok aile çocuğunu okula bile gönderemiyor.

Sağlık

Yemen, 2015 yılında ortaya çıkan iç karışıklıkların sonucu olarak büyük bir insani kriz ile karşı karşıya kaldı. Yaklaşık 24 milyon kişi insani yardım veya korumaya ihtiyaç duyarken; Yemen halkı, gıda yetersizliği ve sağlık sorunları nedeniyle hayatta kalma mücadelesi veriyor. 16 milyondan fazla kişinin açlıkla mücadele ettiği bölgede, 4 milyon 400 bin kişi ise açlık yüzünden ölümün eşiğinde. Üstelik bu sayının 360 bini 5 yaş altı çocuklardan oluşuyor. Çocuklarda yetersiz beslenme oranı, dünyadaki en yüksek oranlardan biri.

34 milyon nüfuslu Yemen’de, akut beslenme yetersizliği yaşayan insanların sayısı 2017 yılında 5 milyon 500 bin kişi iken, bu sayı 2018 yılında 7 milyon kişiye, 2019 yılında ise 7 milyon 400 bine yükseldi. Beslenme sorunu yaşayanların 2 milyonunu 5 yaş altı çocuklar, 1 milyon 400 binini ise hamile ve emziren anneler oluşturuyor. Yemen’de sağlık tesislerinin sadece %51’i hizmet verebilir durumda. Yaklaşık 19 milyon 700 bin kişi temel sağlık ihtiyaçlarını karşılayamamakta, 8 milyon 800 bin kişi ise sağlık hizmeti götürülemeyen bölgelerde yaşamaktadır.

Yemen'deki sağlık tesislerinin yüzde 45'inin hizmet veremediği, yaklaşık 17 milyon insanın da temiz su ve sağlık hizmetlerinden yoksun olduğu belirtildi. İç savaş yüzünden ülke genelinde 300’e yakın sağlık tesisinin tahrip olduğu ve çalışamaz hale geldiği kaydedilen Mike Ryan'ın raporunda, bu ülkedeki sağlık tesislerinin yarısından az bir bölümünün ancak tam kapasite ile çalışabildiği ifade edildi.

Raporda, bulaşıcı hastalıklar dışında ilaç ve sağlık hizmetleri sunulamaması yüzünden diyabet, yüksek tansiyon ve kanser hastalıklarının tedavi edilemediği kaydedildi. Rapora göre ülkedeki ölümlerin yarısından fazlası, bulaşıcı olmayan hastalıkların tedavi edilememesi sonucu gerçekleşiyor.

Altyapı

Çatışmalarda evlerin yanı sıra 917 cami, 147 üniversite binası, 271 turistik tesis, 112 spor tesisi, 36 medya binası ve 2.960 tarım alanı zarar görmüştür. Ülkede tahminen 4,5 milyon insanın acil barınma ihtiyacı bulunmaktadır.

ÜLKEMİZİN TUTUMU

Ülkemiz, Arap Baharı sonrasında yaşanan gelişmeler karşısında Yemen'in Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) girişimiyle tesis edilen geçiş sürecine ve Ulusal Diyalog Konferansı'na destek vermiştir. Hutilerin başkent Sana dahil pek çok vilayeti güç kullanarak ele geçirmesi ve yönetime el koymasıyla başlayan süreçte ise meşru Hükümete destek vermiş; sorunların barış ve diyalog yoluyla, anayasal meşruiyete saygı temelinde çözülmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Ülkemiz, Yemen meşru yönetiminin davetiyle Suudi Arabistan liderliğindeki koalisyon tarafından 2015 Mart sonunda başlatılan askeri operasyonlara siyasi desteğini açıklamıştır. Bununla birlikte, kalıcı çözümün siyasi yollardan mümkün olabileceğine inanan ülkemiz BM tarafından sürdürülen siyasi çözüm çabalarını da desteklemekte ve G-18 oluşumu içinde yer almak suretiyle süreci yakından takip etmektedir.

Ülkemiz çözümün parametrelerinin Hutilerin zorla ele geçirdikleri yerlerden çekilmeleri çağrısında da bulunan BM Güvenlik Konseyi'nin 2216 (2015) sayılı kararı, Ulusal Diyalog Konferansı sonuçları ve Körfez İşbirliği Konseyi girişimi olması gerektiğini savunmaktadır. Ülkemiz bulunacak çözümün kapsayıcı olması, Suudi Arabistan ve diğer Körfez ülkelerinin güvenlik kaygılarını gidermesi ve Yemen'in bölge dışı ülkelerin etkisinden bağımsız şekilde kendi ayakları üzerinde durabilmesini temin etmesinin de önem arzettiği dile getirmektedir.

Yemen'deki siyasi kriz nedeniyle Sana Büyükelçiliğimiz 16 Şubat 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini askıya almıştır. Hâlihazırda faaliyetlerini Riyad'da sürdürmektedir.

DİPLOMATİK SÖZLÜK

Çifte Vatandaşlık (Dual Citizenship)

Viktorija ARSENTEVA

Uluslararası hukuka göre, vatandaşlığı ve ikamet yeri ne olursa olsun, herkes doğuştan temel hak ve özgürlüklere sahiptir ve bunlar doğal ve devredilemezdir. Vatandaşlık, kişi ile devlet arasında hukuki bir bağ kurmakta, sadece hak ve öz- gürlüklerinin kapsamını değil, aynı zamanda devlete karşı yükümlülüklerini de belirlemektedir. Ulusal mevzuata göre, bir kişi iki veya daha fazla devletin vatandaşlıysa, sırasıyla çift vatandaşlığa (bipatride) veya çok vatandaşlığa sahip bir kişi olarak anılmaktadır.

İlk bakışta, “çifte vatandaşlık” ve “ikinci vatandaşlık” kavramları aynı gibi görünse de, ayırt edilmesi gerekmektedir. İkinci vatandaşlığın özü, her bir devletin bir kişiyi yalnızca kendi devletinin vatandaşı olarak kabul etmesi gerçeğinde yatmaktadır. Bu durum, bir kişinin, bir uluslararası anlaşma temelinde, bir vatandaşa sağlanan hak ve yükümlülüklerin kapsamını kendi aralarında dağıtan her iki devletle ilişkileri olduğunda çift vatandaşlık statüsünden farklıdır.

Çift vatandaşlığa sahip bir kişi, topraklarında bulunduğu devletin tüm anayasal haklarına sahiptir ve tüm yükümlülüklerini yerine getirmektedir. Aynı zamanda askerlik ve sosyal güvenlik konularıyla da ilgilidir. Ayrıca, bir vatandaş, bir ülkenin ordusunda daha önce askerlik hizmetini tamamlamışsa, anlaşma yaptığı ikinci vatandaşlık ülkesinde askerlik hizmetinden muaftır. Örneğin, 1984 yılında Fransa ve Cezayir, çift vatandaşlığa sahip kişilerin ikamet ettikleri yere bakılmaksızın bu ülkelerden herhangi birinde askerlik hizmetini yerine getirebilecekleri konusunda bir anlaşma imzalamıştır. Çift vatandaşlığın olumlu yönlerinden, çift vatandaşlığa sahip önemli sayıda kişinin varlığının devletler arasındaki ilişkilerin yoğunlaşmasına katkıda bulunabileceği de söylenebilir.

Ancak, dezavantajları da vardır. Örneğin, çift vatandaşlığa sahip bir kişinin dip- lomatik koruma hakları kesilmiştir. Devletler, bu kişiler aynı zamanda diğer devletin vatandaşıysa, vatandaşlarına haklarının diğer devlet tarafından ihlal edilmesine karşı diplomatik koruma sağlamaktadır. Ancak diğer ülkelerin iç işlerine karışmama doktrinine dayanan bu ilke her zaman gözetilmemektedir. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Fransa ve Birleşik Krallık gibi ülkeler, ikinci ülkeler- de sorunlarla karşılaştıklarında çifte vatandaşlık sahiplerine korumalarını genişletmiştir. Çift vatandaşlık sahiplerinin bir diğer olumsuz yanı ise yüksek kamu görevlerine sahip olamamalarıdır. Çift (çok) vatandaşlık çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilmektedir. Bunlar arasında, devlet sınırındaki değişikliklerle ilişkili devlet- lerin bölgesel değişiklikleri; uluslararası göç; yabancı bir devletin vatandaşı ile evlilik, yabancı bir vatandaşın evlat edinilmesi; ilk vatandaşlığı korurken telsik vb.

Küreselleşme süreçlerinin yoğunlaşması, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası entegrasyon yapılarının ortaya çıkması, vatandaşlığın yorumlanması- na yönelik yaklaşımların revizyonuna katkıda bulunmuştur. Bu kavram, bir dev- letin birleşik bir topluluğa veya devletler birliğine girmesi sonucunda elde edilen bir kişinin özel statüsünü belirlemek için de kullanılmaya başlanmıştır. 1992’de imzalanan Maastricht Antlaşması, Avrupa Birliği vatandaşlığını kurmuştur. Bir AB vatandaşı, menşe devletinin siyasi ve sosyo-ekonomik hak ve yükümlülükle- rine sahiptir. Ayrıca, AB vatandaşı statüsü, Topluluk içinde özgürce hareket et- menize ve yaşamınıza, sosyal haklardan yararlanmanıza ve oy kullanmanıza ve başka bir AB üye ülkesinde belediye ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aday olmanıza olanak tanımaktadır. Avrupa Birliği vatandaşlarının farklı devletlerde yararlanabilecekleri bu kadar çok sayıda hak, AB vatandaşlığını bir tür çift vatan- daşlık olarak değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır.

Birçok eyalette, ülkenin anayasası düzeyinde, çift vatandaşlığa genel yaklaşımlar öngörülmüştür. Her ülke, çifte vatandaşlık sorununun çözümüne kendi politika- sının, kültürünün, demografik durumunun ve coğrafi konumunun özelliklerine göre yaklaşmaktadır.

Bazı ülkelerde çift vatandaşlık kurumu tanınmakta veya izin verilmektedir. Bu ülkeler arasında İngiltere, İspanya, İtalya, İsrail, ABD, Tacikistan, Almanya, Fransa, Latin Amerika ülkeleri vb. Danimarka, Kazakistan, Küba, Ukrayna, İsveç gibi çift vatandaşlığı tanımayan ülkeler vardır. Japonya, Çin, Hindistan, Güney Kore, Malta ve diğer bazı ülkelerde olduğu gibi çift vatandaşlık kesinlikle yasaktır.

Çifte vatandaşlık konuları genellikle ikili anlaşmaların konusudur. Örneğin, İtalya ve İsviçre, çifte vatandaşlığın karşılıklı tanınması konusunda bir anlaşmaya sahiptir. Almanya, İsviçre ve AB ülkeleri ile çifte vatandaşlık anlaşması imzalamıştır; diğer ülke vatandaşlarının önceki vatandaşlıklarından vazgeçmeleri gerekmektedir. Benzer bir durum Andorra, Latin Amerika ülkeleri, Portekiz, Filipinler ve Ekvator Ginesi ile anlaşmalar imzalayan İspanya'da da yaşanmakta ve diğer ülkelere başvuranların ilk vatandaşlıklarından vazgeçmeleri gerekmektedir.

Böylece çift vatandaşlık, bir kişinin aynı anda iki veya daha fazla vatandaşlığa sahip olması olarak anlaşılmaktadır. Bazı ülkeler, belirli koşullar altında çift vatandaşlığa izin vermekte veya önceki vatandaşlıktan vazgeçilmesini gerektirmektedir. Diğer ülkelerde çift vatandaşlığa sahip bir kişi, kanunla belirlenen süre içinde bunlardan birini seçmek zorundadır.

KAYNAKÇA

- Bauböck, R. (2021). *The Toleration of Dual Citizenship: A Global Trend and its Limits*. 59-79.

- Волох, В. А., & Воронина, Н. А. (2018). К вопросу о двойном гражданстве. *Право и политика*, (1), 39-47.

- Джалилова, Э. Э. (2015). Основания возникновения двойного гражданства. *Инновации и Инвестиции*, (11), 261-262.

- Полянская, И. С., Дорожко, Ф. Л., & Назаров, В. Ю. (2013). Сравнительно-правовой опыт решения проблем двойного гражданства в зарубежных странах и возможности его применения в Российской Федерации. *Вестник Московского университета МВД России*, (6), 104-109.

CİHANNÂME

"Bir cihan mefkûresi"

www.cihannuma.org

SAYI 3

2023